

**«БІЛІМ ЖӘНЕ ЖАҢА
ИННОВАЦИЯЛЫҚ
ТЕХНОЛОГИЯЛАР ОРТАЛЫҒЫ»
ЖШС**



**ТОО «ЦЕНТР ОБРАЗОВАНИЯ И
НОВЫХ ИННОВАЦИОННЫХ
ТЕХНОЛОГИЙ»**

Бағдарлама жобасын қоғамдық талқылауға арналған сілтеме:

<https://center-nit.kz>

«Дефектолог-мұғалімнің кәсіби қызметі: негізгі аспектілері»

атты педаг-дефектологтардың біліктілігін арттыру курстарының

БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Сағат саны: 80 ак.сағ.

Алматы 2025

1. Жалпы ережелер

«Дефектолог-мұғалімнің кәсіби қызметі: негізгі аспектілері»
педагогтардың біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама): мақсаты, міндеттері, оқытудың жоспарланған нәтижелері, курстың құрылымы мен мазмұны, ұйымдастыру ерекшеліктері, курсты оқу-әдістемелік қамтамасыз ету, тыңдаушылардың білімі мен дағдыларын бақылау және бағалау рәсімін айқындайды. Бағдарлама дефектолог-мұғалімнің даму бұзылыстарының әртүрлі түрлері бар балалармен (ақыл-ой кемістігі, есту және көру қабілетінің бұзылуы, аутизм спектрінің бұзылуы, қозғалыс және когнитивті бұзылулар және т.б.) жұмысының ерекшеліктерін зерттеуге бағытталған.

Біліктілікті арттыру курстары бағдарламасының мақсатты аудиториясы-дамуында кемістігі бар балалармен (сөйлеу, ақыл-ой, қозғалыс бұзылыстары және т.б.) жұмыс істейтін дефектолог-мұғалімдер. ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен сыныптарда жұмыс істейтін инклюзивті білім беру мұғалімдері, балалардағы сөйлеу бұзылыстарын түзетумен айналысатын логопедтер, даму кемістігі бар балаларға қолдау көрсететін психологтар мен әлеуметтік педагогтар.

Бағдарламаның өзектілігі

Инклюзивті білім беру талаптары::	Соңғы жылдары Қазақстанда әртүрлі білім беру қажеттіліктері бар балаларды жалпы білім беру процесіне интеграциялауға бағытталған Инклюзивті білім беру модельдері белсенді дамып келеді. Бұған психомоторлық дамудың кешігуі, аутизм спектрінің бұзылуы, есту және көру қабілетінің бұзылуы, қозғалыс бұзылыстары сияқты даму бұзылыстары бар балалар кіреді. Мұндай жағдайда дефектолог мұғалімнің мұндай балаларға білім беру процесінің бейімделуін қамтамасыз ететін маман ретіндегі рөлі өте маңызды болады. Біліктілікті арттыру курстары бағдарламасының өзектілігі дефектолог-мұғалімдерді инклюзивті білім беру жағдайында жұмыс істеуге дайындау және ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға кешенді көмек көрсету болып табылады.
Даму кемістігі бар балалардың проблемалары:	Даму кемістігі бар балалар білім беру процесіне қатысуын шектейтін көптеген қиындықтарға тап болады. Бұл тек оқудағы қиындықтар ғана емес, сонымен қатар әлеуметтік бейімделудегі қиындықтар,

	қарым-қатынас пен эмоционалды саладағы проблемалар. Дамудың бұзылуы мұғалімдерден арнайы білім мен жұмыс әдістерін, соның ішінде жеке білім беру бағдарламаларын (АҚИҰ) және оқытудың сараланған әдістерін қолдануды талап етеді. Дефектолог мұғалім мұндай бұзылуларды диагностикалауда және түзетуде, сондай-ақ осы балалардың сәтті әлеуметтенуі мен оқуы үшін жағдай жасауда маңызды рөл атқарады.
Мемлекеттік саясатты қолдау:	Қазақстанда инклюзивті білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін тең мүмкіндіктер жасауға ерекше назар аударылады. Біліктілікті арттыру курстарының бұл бағдарламасы олардың физикалық немесе психикалық жағдайына қарамастан барлық балаларға сапалы білім беруді қамтамасыз етуге бағытталған мемлекеттік саясатқа толық сәйкес келеді. Инклюзивті білім берудің мемлекеттік стратегиясын іске асыруға тиімді қатысу үшін дефектолог-мұғалімдердің өзекті білімі мен дағдылары болуы маңызды.
Мамандардың біліктілігін арттыру қажеттілігі:	Қарқынды дамып келе жатқан білім беру процесі мен жаңа технологияларды енгізу жағдайында мұғалімдердің білімі мен дағдыларын үнемі жетілдіру қажеттілігі туындайды. Дефектолог-мұғалімдер әртүрлі даму бұзылыстары бар балалармен жұмыс істеуге дайын болуы керек, бұл олардан тек педагогикалық білімді ғана емес, сонымен қатар түзету-дамытушылық оқыту, Психология және әлеуметтік бейімделу саласындағы нақты дағдыларды талап етеді. Біліктілікті арттыру курстары кәсіби құзыреттілікті кеңейтуге, білім беру процесінің сапасын жақсартуға ықпал етеді.
Заманауи технологиялар мен тәсілдерді қолдану:	Дамуында кемістігі бар балалармен жұмыс істеу үшін арт-терапияны, музыкалық терапияны, ойын әдістерін және Мобильді қосымшаларды пайдалану сияқты заманауи цифрлық технологиялар мен инновациялық

	әдістер дефектологтардың тәжірибесіне белсенді түрде енгізілуде. Мұндай технологияларды енгізу мұғалімдерден оларды қолдану туралы білімді талап етеді, бұл курс бағдарламасын одан да өзекті етеді. Түзету-дамыту процесінде жасанды интеллект (ЖИ) технологияларын қолдану маңызды қосымша болып табылады. ЖИ дамудың бұзылуын диагностикалауға, білім беру бағдарламаларын дараландыруға, сондай-ақ бейімделгіш және интерактивті білім беру материалдарын жасауға көмектеседі. Дефектолог мұғалімдер бұл құралдарды өз тәжірибелеріне енгізу және балалармен жұмыс тиімділігін арттыру үшін ЖИ дағдыларын меңгеруі керек.
--	---

Білім беру бағдарламасы талаптарды анықтайды:

Қатысушылардың кәсіби құзыреттеріне	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен түзету жұмыстарының заманауи тәсілдері мен әдістемелерін білу.
	ЕБҚБ балаларға арналған жеке білім беру бағдарламаларын әзірлеу және іске асыру мүмкіндігі.
	ЖИ және мультимедиялық ресурстарды пайдалануды қоса алғанда, оқыту мен түзетуде инновациялық технологияларды тиімді қолдану мүмкіндігі.
	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың дамуын диагностикалау және бағалау дағдылары, сондай-ақ анықталған ерекшеліктерге байланысты білім беру процесін түзету мүмкіндігі.
	Балаларды кешенді қолдау үшін басқа мамандармен (психологтармен, логопедтермен, әлеуметтік қызметкерлермен) көпсалалы топта жұмыс істей білу.
Бағдарламаның мазмұны	Түзету педагогикасы мен инклюзивті білім берудің теориялық негіздеріне кіріспе, нормативтік базамен және негізгі принциптермен танысу.
	Дамудың әртүрлі бұзылулары бар балалармен (сөйлеу, когнитивтік, эмоционалды-ерікті және қозғалтқыштар) жұмыс істеудің заманауи әдістерімен және тәсілдерімен танысу.

	Ерекше білім беру қадеттіліктері бар балалардың оқу және мінез-құлық проблемаларын диагностикалау және түзету дағдыларын дамыту.
	Мобильді қосымшаларды, цифрлық құралдарды және жасанды интеллектті пайдалануды қоса алғанда, түзету оқытуда қолданылатын инновациялық технологияларды зерттеу
Оқыту әдістері мен формалары	Терең теориялық және практикалық оқытуға арналған дәрістер, семинарлар, практикалық сабақтар және шеберлік сыныптары.
	Нақты жағдайларды талқылау және талдау, Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған жеке білім беру бағдарламаларын әзірлеу және қорғау.
	Түзетуші білім берудің жаңа тәсілдері мен технологияларын игеруде икемділікті қамтамасыз ету үшін вебинарлар және қашықтықтан оқыту.
Күтілетін нәтижелер	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу дағдыларын қоса алғанда, түзету және инклюзивті білім беру саласындағы дефектолог-мұғалімдердің кәсіби құзыреттілігін арттыру.
	Заманауи әдістерді, жеке тәсілді және инновациялық технологияларды пайдалана отырып, ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен тиімді түзету жұмыстарын ұйымдастыру мүмкіндігі.
	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған жеке білім беру бағдарламаларын әзірлеу және оларды диагностика нәтижелеріне және баланың оқудағы үлгеріміне қарай түзету мүмкіндігі.

Мемлекеттік және әлемдік трендтермен байланыс:

Инклюзивті білім беру саласындағы мемлекеттік саясат:	Қазақстанда дамуында кемістігі бар балаларды қоса алғанда, барлық балалар үшін тең мүмкіндіктер жасауға бағытталған Инклюзивті білім беру енгізіліп, оған белсенді қолдау көрсетіледі. Бұл балалардың барлық санаттары үшін, соның ішінде әртүрлі бұзушылықтары бар (интеллектуалды, сөйлеу, мотор) білім алуға қол жетімділікті қамтамасыз етуге бағытталған стратегиялық мақсаттар мен мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес келеді.
---	---

	Дефектологиялық мұғалімдер курсының бағдарламасы мамандарға ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды білім беру процесіне біріктіруге көмектесетін әдістер мен тәсілдерді үйрету, сондай-ақ әр балаға жеке көзқарасты қамтамасыз ету арқылы осы саясатты белсенді түрде қолдайды.
Дефектология және инклюзивті білім беру саласындағы әлемдік трендтер:	Әлемде инклюзивті білім беру тұжырымдамасы белсенді дамып келеді, онда даму кемістігі бар балалар оларға арнайы жағдайлар мен бейімделген оқыту әдістерін ұсынумен біріктіріледі. Бұл БҰҰ-ның Мүгедектердің құқықтары туралы Конвенциясы сияқты халықаралық міндеттемелерге байланысты, бұл барлық балалар үшін тең білім беру мүмкіндіктерін құру қажеттілігін көрсетеді.
	Еуропа мен АҚШ-та мамандардың пәнаралық жұмысы, бұзушылықтарды диагностикалау және түзету үшін технологияларды пайдалану, сондай-ақ даму кемістігі бар балаларға арналған жекелендірілген білім беру бағдарламаларын белсенді пайдалану сияқты тәсілдер енгізілуде. Бұл әлемдік тенденциялар дефектологтарды әртүрлі даму бұзылыстары бар балалармен жұмыс істеудің заманауи әдістеріне үйретуге бағытталған бағдарламада көрінеді.
Заманауи технологиялар мен инновациялық әдістерді қолдану:	Соңғы онжылдықтарда әлемде жасанды интеллект, мультимедиялық және цифрлық платформалар, сондай-ақ арт-терапия және даму кемістігі бар балалармен жұмыс істеудің басқа да инновациялық әдістері сияқты жаңа технологиялар белсенді түрде енгізілуде. Бұл технологиялар білім берудегі кедергілерді тиімдірек жеңуге ықпал ететін оқытудың икемділігі мен даралануын қамтамасыз етеді
	Курс шеңберінде әлемдік трендтерге сәйкес келетін және педагогтарға бұзушылықтарды диагностикалау және түзету үшін цифрлық ресурстарды тиімді пайдалануға, сондай-ақ ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу дағдыларын дамытуға мүмкіндік беретін осындай инновациялық әдістерді енгізуге ерекше назар аударылады.
Дефектологиядағы халықаралық	Бағдарлама педагогтарды өзекті трендтерге сәйкес келетін білімдермен және әдістемелермен

стандарттар:	қамтамасыз ете отырып, Дефектология саласындағы үздік әлемдік тәжірибелер мен халықаралық стандарттарды ескереді. Бұл инклюзивті оқыту жағдайында дамуында кемістігі бар балаларға сапалы білім беруді қамтамасыз ету үшін маңызды.
	Маңызды аспект-ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқытудағы халықаралық тенденциялардың бөлігі болып табылатын және инклюзивті білім беру жүйелеріне қойылатын талаптарға сәйкес келетін жекелендірілген тәсілге баса назар аудару.

Курстық жұмыстың ұзақтығы 80 академиялық сағат – 10 күн оның әрқайсысы күніне 2 сағаттан (8 академиялық сағат) 4 сабақтан тұрады.

Глосарий

Дефектология (лат. defectus – жетіспеушілік және ... логия) – физикалық және психикалық ауытқулары бар балалардың даму заңдылықтарын, ерекшеліктерін, оларды оқыту мен тәрбиелеу мәселелерін зерттейтін ғылыми сала.

Инклюзивті білім беру – ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, барлық білім алушыларға білімге тең қолжетімділікті қамтамасыз ететін процесс.

Білім алуға арналған арнайы жағдайлар – арнайы оқу және жеке дамыту бағытындашы бағдарламаларды, оқыту әдістерін, техникалық, оқу және басқа да құралдарды, тіршілік ету ортасын, психологиялық-педагогикалық қолдауды, медициналық, әлеуметтік және басқа да қызметтерді қамтитын шарттар, онсыз мүмкіндігі шектеулі балалардың білім беру бағдарламаларын меңгеруі мүмкін емес.

Мүмкіндігі шектеулі балаларға әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзету көмегі – білім беру, әлеуметтік қорғау, денсаулық сақтау ұйымдарының қызметі, ол арнайы әлеуметтік, медициналық және білім беру қызметтерін ұсыну арқылы балалардың тіршілік ету шектеулерін жеңуге және өтеуге жағдай жасайды және оларды қоғам өміріне тең дәрежеде қатыстыруға бағытталады.

Білім беру процесін бейімдеу – білім алушылардың әртүрлі қажеттіліктерін, соның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың қажеттіліктерін қанағаттандыру мақсатында оқыту әдістеріне, оқу бағдарламалары мен материалдарына өзгерістер енгізу.

Аутизм спектрі (РАС) – орталық жүйке жүйесінің зақымдануынан пайда болатын, дамудың кең таралған бұзылыстар тобын сипаттайтын ұғым.

Дифференциацияланған тәсіл – әрбір баланың жеке ерекшеліктерін, қажеттіліктері мен мүмкіндіктерін ескеретін оқыту әдісі, ол ең жақсы нәтижелерге қол жеткізуге бағытталған.

Жеке білім беру бағдарламасы (ЖББ) – әрбір баланың ерекше білім беру қажеттіліктері, мүмкіндіктері мен даму ерекшеліктерін ескере отырып жасалған жеке оқыту жоспары.

Оқытуды жекешелендіру – білім алушылардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, оқу процесін ұйымдастыру; әр оқушының әлеуетін жүзеге асыру үшін оңтайлы жағдайлар жасауға мүмкіндік береді.

Инновациялық әдістер – білім беру тәжірибесінде оқытудың сапасын жақсарту үшін қолданылатын жаңа тәсілдер мен технологиялар, соның ішінде цифрлық технологиялар, жасанды интеллект, VR/AR.

Түзету-дамыту оқыту – дамуында ауытқуы бар балалардың әлеуметтік және білім беру бейімделуіне көмек көрсетуге бағытталған оқыту мен тәрбиелеу жүйесі.

Түзету әдістері – ерекше білім беру қажеттіліктері (ЕБК) бар балалардың дамуындағы бұзылыстарды жоюға немесе жеңілдетуге бағытталған арнайы педагогикалық және психологиялық тәсілдер.

Дефектологиядағы мобильді және цифрлық технологиялар – ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың білім беру процесін жақсарту және дамуындағы бұзылыстарды түзету үшін цифрлық құралдарды (мобильді қосымшалар, бағдарламалық қамтамасыз ету, оқыту платформалары және т.б.) пайдалану.

Нейропсихология – психикалық процестер мен ми құрылымдарының өзара байланысын зерттейтін ғылым, сондай-ақ жүйке жүйесінің қызметі туралы білімге негізделген бұзылыстарды түзету әдістерін әзірлейді (Қазақстан Республикасының медициналық контекстінде нейропсихологиялық тәсілдерді ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс барысында диагностика жүргізу және жеке түзету және дамыту бағдарламаларын әзірлеу үшін қолдануға болады).

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар тұлғалар (балалар) – тиісті деңгейдегі және қосымша білім алу үшін арнайы жағдайларға мұқтаж тұрақты немесе уақытша қажеттілігі бар тұлғалар (балалар).

Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау – білім алу үшін қажетті арнайы жағдайларды анықтау процесі.

Педагогикалық диагностика – баланың даму деңгейін анықтау, оның күшті және әлсіз жақтарын, сондай-ақ арнайы білім беру қолдауына деген қажеттіліктерін анықтау процесі.

Психологиялық-педагогикалық қолдау – білім беру ұйымдарында жүзеге асырылатын, ерекше білім беру қажеттіліктері бар тұлғаларды (балаларды) оқыту мен дамытуға қажетті әлеуметтік және психологиялық-педагогикалық жағдайларды жасауға бағытталған жүйелі ұйымдастырылған қызмет.

Дефектолог мұғалімнің кәсіби құзыреттері – ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен тиімді жұмыс істеуге қажетті білім, дағдылар мен іскерліктер жиынтығы.

Әлеуметтік бейімделу – ерекше білім беру қажеттіліктері бар баланың әлеуметтік ортаға, қоғамда қабылданған нормалар мен стандарттарға бейімделу процесі.

Мүмкіндігі шектеулі бала (балалар) – туа біткен, тұқым қуалайтын, жүре пайда болған аурулар немесе жарақаттардың салдарынан тіршілік ету шектеулеріне ұшыраған, белгіленген тәртіппен расталған физикалық және (немесе) психикалық кемістіктері бар 18 жасқа дейінгі бала (балалар).

Дефектологиядағы цифрлық технологиялар мен жасанды интеллект (ЖИ) – ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды диагностикалау, түзету және қолдау үшін жасанды интеллект пен цифрлық технологияларды пайдалану.

Дефектолог мұғалім – ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істейтін, диагностика, түзету және дамыту оқытуын жүргізетін, сондай-ақ білім алушылардың әлеуметтік бейімделуіне жәрдемдесетін маман.

Виртуалды және толықтырылған шындық (VR/AR) – ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту және түзету үшін қолданылатын виртуалды немесе толықтырылған ортаны жасайтын технологиялар.

3. Бағдарламаның тақырыбы

Бағдарламаның жаңашылдығы

Заманауи технологияларды дефектологиялық практикаға интеграциялау-бағдарлама балалардағы даму бұзылыстарын диагностикалау және түзету үшін қолданылатын жасанды интеллект, мобильді қосымшалар және мультимедиялық ресурстар сияқты заманауи технологияларды белсенді түрде қамтитындығымен ерекше. Бұл дефектолог мұғалімдерге ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды тиімдірек оқыту үшін инновациялық әдістерді қолдануға мүмкіндік береді және бағдарламаны әлемдік білім беру трендтеріне сәйкес етеді.

Оқытудың пәнаралық тәсілі-бағдарлама дефектологтарды ғана емес, сонымен қатар басқа мамандармен (психологтар, логопедтер, әлеуметтік тәрбиешілер) өзара әрекеттесуді қамтитын көп салалы тәсілді қолдануды қамтиды. Бұл тәсіл әртүрлі даму бұзылыстары бар балаларды жан-жақты қолдауға ықпал етеді және баланың білім беру және әлеуметтік мәселелерін шешу үшін бірыңғай топ құруға көмектеседі.

Жеке білім беру бағдарламаларына баса назар аудару - бағдарлама дефектолог-мұғалімдерді дамуында кемістігі бар балаларға арналған дараланған білім беру бағдарламаларын құруға және енгізуге үйретуді қамтиды, бұл инклюзивті білім беруде маңызды болып табылады. Бұл тәсіл әр баланың ерекше қажеттіліктерін ескеруге және оның әлеуетін дамытуға бағытталған әдістер мен стратегияларды жасауға мүмкіндік береді.

Балалармен жұмыс жасауда стандартты емес әдістер мен тәсілдерді қолдану - бағдарлама арт-терапия, музыкалық терапия, ойын қызметі және басқа шығармашылық тәжірибелер сияқты инновациялық әдістерді қарастырады. Бұл әдістер балалардың сөйлеу және когнитивті дағдыларын

дамытуға ғана емес, сонымен қатар дамуында ауытқулары бар балалармен жұмыс істеудің маңызды аспектісі болып табылатын эмоционалды қолдауды қамтамасыз етеді.

Білімді практикалық қолдануға баса назар аударылады-бағдарламада практикалық сабақтарға, мастер-кластарға, нақты жағдайларға және ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған жеке білім беру бағдарламаларын жасауға ерекше назар аударылады. Бұл курс қатысушыларына материалды теориялық тұрғыдан игеріп қана қоймай, оны нақты білім беру тәжірибесінде қолдануға мүмкіндік береді.

Оқыту форматтарының икемділігі-бағдарлама дәстүрлі оқыту формаларын (дәрістер, семинарлар) ғана емес, сонымен қатар білім беру процесінің қол жетімділігі мен икемділігін арттыратын қашықтықтан және онлайн форматтарды қолдануды қамтиды. Бұл курсқа қатысушылардың әртүрлі жағдайлары мен уақыттарына бейімделуді қажет ететін заманауи білім беру ортасында маңызды.

Қазақстандағы аналогтарды талдау

Бағдарламаның Қазақстанда аналогтары бар, алайда біздің артықшылықтарымыз келесідей: Дефектолог мұғалімдерді оқытудың кешенді тәсілі-бағдарламасы түзету педагогикасының теориялық және практикалық аспектілерін қамтиды.

Инновациялық технологияларды қолдану-дефектолог-мұғалімнің жұмысына жасанды интеллект (ЖИ), цифрлық платформалар мен мобильді қосымшаларды енгізу.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту және дамыту үшін VR/AR технологияларын қолдану.

Жеке білім беру бағдарламаларын әзірлеу және мониторингілеу-баланың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, ЖОБ құрастыру әдіснамасын егжей-тегжейлі зерделеу.

Оқытудың практикалық бағыты-дефектолог мұғалімдер кездесетін нақты жағдайлар мен жағдайларды зерттеу.

Ата-аналармен жұмыс істеуге ерекше назар аудару-ата-аналарды білім беру процесіне тарту әдістері.

Пәнаралық тәсіл-дефектологтардың басқа мамандармен өзара әрекеттесуі: психологтар, әлеуметтік педагогтар, логопедтер.

Түзету жұмыстарында нейропсихологиялық әдістерді қолдану-кәсіби дамудың өзектілігі мен болашағы

Бағдарлама 5 модульден тұрады:

Модуль 1.Нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету	1.1 Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу саласындағы заңнамалық және нормативтік актілер.
	1.2 Инклюзивті білім беру: нормативтік-құқықтық негіздер.
	1.3 Дефектолог-мұғалімдердің қызметін реттейтін құжаттар.

Модуль 2. Психолого-педагогикалық құзыреттілік	2.1 Жеке дамыту бағытында жұмыста психологиялық-педагогикалық диагностика негіздері.
	2.2 Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың психологиялық ерекшеліктері.
	2.3 Жеке дамыту бағытында-дамытудың оқыту әдістері.

Модуль 3. Мазмұны

3.1. Жеке дамыту бағытында педагогика мен инклюзивті білім беруге кіріспе.	Жеке дамыту бағытында педагогиканың тарихы мен дамуы..
	Инклюзивті білім берудің негізгі принциптері.
	Дефектологтың инклюзивті білім беру жүйесіндегі рөлі.
3.2. Дефектолог-мұғалімнің кәсіби құзыреттіліктері.	Дефектолог-мұғалім үшін кәсіби құзыреттіліктердің маңызы.
	Негізгі құзыреттіліктер: диагностика, жеке дамыту бағытында-дамыту жұмысы, ата-аналармен және әріптестермен өзара әрекеттесу.
	Үнемі біліктілікті арттыру: жеке дамыту бағытында жұмыстағы жаңа тәсілдер мен технологиялар.
3.3. Жеке дамыту бағытында педагогикадағы қазіргі заманғы әдістер мен тәсілдер.	Сөйлеу, есту және көру қабілеттері бұзылған балалармен жұмыс істеу әдістері.
	Интеллект бұзылыстары мен аутизмі бар балаларға арналған жұмыс әдістері.
	Нейропсихологиялық және психологиялық-педагогикалық дамыту әдістері.
	Жеке дамыту бағытында-дамыту бағдарламалары және олардың білім беру практикасына қолданылуы.
3.4. Жеке дамыту бағытында оқытуда заманауи технологияларды қолдану.	Жеке дамыту бағытында педагогикада мультимедиялық және ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану.
	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған цифрлық ресурстар мен бейімделген оқу бағдарламаларын қолдану.
	Педагогтар үшін инклюзивті білім беру платформалары мен құралдары.
3.5. Жеке оқу бағдарламаларын (ЖОБ) әзірлеу.	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін ЖОБ әзірлеудің негіздері..
	ЖОБ тиімділігін бағалау және мониторинг
	Сәтті жеке оқу бағдарламаларының мысалдары..
3.6. Дефектолог-мұғалімнің	Дефектолог-мұғалімнің эмоциялық және кәсіби тұрақтылығы.

психологиялық дайындығы.	Дефектолог-мұғалімнің жұмысының стресстері және кәсіби шаршауы
	Дефектолог-мұғалімнің өзін-өзі реттеу әдістері және психоэмоционалдық денсаулығын сақтау.
3.7. Ата-аналармен және әріптестермен жұмыс.	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың ата-аналарының өзара әрекеттесу стратегиялары..
	Ата-аналарға кеңес берудегі педагогикалық диагностиканың рөлі
	Басқа мамандармен (психологтар, логопедтер, әлеуметтік қызметкерлер) өзара әрекеттесу
3.8. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың прогресін бағалау және мониторинг жасау.	Балалардың оқу және мінез-құлық нәтижелерін бағалау әдістері.
	Жеке бағалау және оқу траекторияларын түзету.
	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың дамуына әлеуметтік және мәдени факторлардың әсері
3.9. Инклюзивті білім беру және педагогикалық ынтымақтастық.	Инклюзивті оқыту принциптері: стратегия және практика.
	Дефектолог-мұғалімдердің жалпы білім беру мұғалімдерімен өзара әрекеттесуі.
	Инклюзивті сыныптар үшін бірлескен іс-шараларды әзірлеу..
3.10. Дефектолог-мұғалімдердің кәсіби дамуының перспективалары.	Мамандық бойынша үздіксіз оқу мен тәжірибе алмасудың рөлі.
	Дефектология саласындағы қазіргі тенденциялар мен міндеттер
	Жеке дамыту бағытында педагогика саласында кәсіби қайта даярлау және сертификаттау мүмкіндіктері

Модуль 4. Дефектолог-мұғалімдердің дамуына арналған цифрлық технологиялар.

4.1 Жеке дамыту бағытында білім берудегі цифрлық технологияларға кіріспе.	Жеке дамыту бағытында оқытуды цифрлық технологияларды қолданудың негіздері. Цифрлық технологияларды дефектологтардың жұмысында енгізудің артықшылықтары мен қиындықтары. Цифрлық технологиялардың инклюзивті білім берудегі рөлі..
4.2 Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға диагностика жасау үшін арнайы	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың дамуын диагностикалау және бағалау бағдарламаларын қарастыру және қолдану. Психологиялық-педагогикалық диагностика жүргізу үшін цифрлық құралдарды пайдалану.

бағдарламалар мен қосымшаларды қолдану.	Сандық платформаларды пайдалана отырып, когнитивті және әлеуметтік дағдыларды дамытуды тестілеу және бақылау.
4.3 Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған білім беру және жеке дамыту бағытында қосымшалар.	Өртүрлі ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға (сөйлеу, моторика, когнитивті) арналған білім беру қосымшаларының рейтингін жасау және шолу. Сөйлеуді түзету, балалардың назарын және жадысын жақсарту үшін интерактивті бағдарламаларды қолдану. Балалармен дамытушы жеке дамыту бағытында жұмыс үшін цифрлық ойындар мен жаттығулар.
4.4 Жеке дамыту бағытында оқытуда мультимедиялық және визуалдық технологияларды қолдану.	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту үшін бейнемазмұн, анимация және басқа да визуалдық құралдарды қолдану. Инклюзивті оқу процесін құру үшін мультимедиялық материалдарды әзірлеу. Моторлық және когнитивті дағдыларды ынталандыру үшін бейімделген мультимедиялық материалдарды қолдану.
4.5 Жеке дамыту бағытында педагогикада виртуалды және толықтырылған шынайылықты (VR/AR) қолдану.	Инклюзивті білім беру бағдарламаларын құру үшін виртуалды және толықтырылған технологияларды қолдану. VR/AR қосымшалары арқылы балалардың әлеуметтік және когнитивті дағдыларын дамыту. Жеке дамыту бағытында білім беру мен диагностикада VR/AR технологияларын сәтті енгізу мысалдары.
Модуль 5. Қорытынды тестілеу.	5.1 Теориялық бөлім
	5.2 Практикалық бөлім

4. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

Бағдарламаның мақсаты

Бағдарлама дефектолог-мұғалімдердің кәсіби біліктілігін арттыруды мақсат етеді, ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеуде заманауи әдіс-тәсілдер мен технологияларды қолдану дағдыларын дамытуға бағытталған. Бағдарлама арқылы дефектолог-мұғалімдер инклюзивті білім беру процесін тиімді ұйымдастыру, арнайы білім беру бағдарламаларын әзірлеу және балалардың білім алу мүмкіндіктерін арттыру үшін қажетті білім мен дағдыларды меңгеруге мүмкіндік алады.

Бағдарламаның міндеттері

Заманауи әдіс-тәсілдер мен жеке дамыту бағытында оқыту

методикаларын қолдану арқылы дефектолог-мұғалімдердің біліктілігін арттыру - ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқытуда заманауи тәсілдерді қолдану дағдыларын дамыту.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған жеке оқу бағдарламаларын (ЖОБ) әзірлеу және диагностика жүргізу саласындағы практикалық дағдыларды дамыту - балалардың даму ерекшеліктерін ескере отырып, жеке оқу бағдарламаларын жасау бойынша тәжірибелік дағдыларды игеру.

Жеке дамыту бағытында білім беру саласындағы заманауи технологияларды меңгеру, оның ішінде сандық құралдар мен ерекше қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеудің инновациялық әдістері - цифрлық құралдарды және инновациялық әдістерді жеке дамыту бағытында оқытуда пайдалану дағдыларын қалыптастыру.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеудегі психологиялық-педагогикалық аспектілер туралы білімді тереңдету, сондай-ақ осы балаларды әлеуметтік-педагогикалық қолдау тәсілдерін меңгеру - балаларды дамытудағы психологиялық және педагогикалық қолдау әдістерін зерттеу.

Ата-аналармен және әріптестермен тиімді өзара әрекеттесу дағдыларын дамыту, бұл кешенді жеке дамыту бағытында дамытушы жұмысты сәтті жүзеге асыру үшін қажет - ата-аналармен және педагогтармен бірлескен жұмыс жүргізу бойынша дағдыларды қалыптастыру.

Инклюзивті білім беру практикаларын пайдалану дағдыларын қалыптастыру, бұл білімге тең қолжетімділікті қамтамасыз ету үшін қажет - инклюзивті білім беру жағдайында оқушыларға тең мүмкіндік беру үшін қажетті дағдыларды игеру.

Бағдарламаның күтілетін нәтижелері:

Дефектолог-мұғалімдердің кәсіби құзыреттіліктерін арттыру - ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқытуда заманауи әдіс-тәсілдерді қолдану саласында білімдері мен дағдыларын жақсартуды игеру.

Диагностикалық әдістерді меңгеру және балалардың даму ерекшеліктерін анықтау, жеке оқу бағдарламаларын (ЖОБ) әзірлеуде тиімді пайдалану - балалардың даму ерекшеліктерін анықтау және жеке оқу бағдарламаларын жасау дағдыларын дамытуды меңгеру.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған жеке оқу жоспарларын құру және енгізу дағдыларын дамыту -әр баланың ерекшеліктерін ескере отырып, индивидуализацияланған білім беру жоспарын әзірлеу және енгізу дағдыларын қалыптастыруды игеру.

Цифрлық технологиялар мен инновациялық әдістерді тиімді пайдалану -даму бұзылыстары бар балаларға арналған білім беру және жеке дамыту бағытында үдерістерді жақсартуға арналған сандық технологиялар мен инновациялық әдістерді меңгеру.

Психологиялық-педагогикалық қолдау саласындағы білімді тереңдету - әртүрлі жас топтарындағы және дамуында бұзылыстары бар балалармен жұмыс істеу үшін психолого-педагогикалық қолдаудың тиімді әдістерін

меңгеру.

Ата-аналармен және әріптестермен өзара әрекеттесуді жақсарту - балаларды оқыту және тәрбиелеу процесінде ата-аналар мен әріптестермен заманауи байланыс технологияларын қолдана отырып, тиімді ынтымақтастықты арттыру.

Инклюзивті білім беру практикаларын қолдану дағдыларын дамыту - барлық балалар үшін білімге тең қолжетімділікті қамтамасыз ету мақсатында инклюзивті практикаларды қолдану дағдыларын меңгеру.

Жаңа білім беру тәсілдері мен әдістерін енгізуге дайын болу - жеке дамыту бағытында және инклюзивті білім беру аясында жаңа әдіс-тәсілдерді енгізуге дайын болу, соның ішінде білім беру процесін жаңартуға бағытталған шараларды жүзеге асыру.

5. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

Модуль 1. Дефектолог-мұғалімнің жұмысын нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету	
Модульдің мақсаты: Қатысушыларды инклюзивті білім беру және ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс саласындағы негізгі нормативтік-құқықтық актілермен таныстыру, сондай-ақ осы актілерді кәсіби қызметте қолдану дағдыларын дамыту.	
Модуль міндеттері: Инклюзивті білім беруді реттейтін Негізгі заңнамалық және нормативтік актілерді зерттеу. Дефектолог-мұғалімдердің қызметін реттейтін құжаттармен таныстыру. Күнделікті кәсіби қызметте нормативтік актілерді практикалық қолдануға үйрету.	Күтілетін модуль нәтижелері: Инклюзивті білім беру саласындағы заңнаманы игеру. Дефектолог-мұғалімдердің қызметін реттейтін құқықтық құжаттарда дұрыс бағдарлай білу. Түзету-педагогикалық практикада нормативтік-құқықтық актілерді қолдануға дайындық.
Модуль 2. Дефектолог-мұғалім жұмысының психологиялық-педагогикалық аспектілері	
Модульдің мақсаты: педагогтерде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды тиімді психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу үшін қажетті білім мен дағдыларды дамыту, сондай-ақ түзету-дамыту процесінде диагностика, түзету және дамыта оқыту әдістерін игеру.	
Модуль тапсырмалары: Психологиялық-педагогикалық диагностиканың негізгі тәсілдері мен әдістерін зерттеу. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың психологиялық ерекшеліктерімен танысу. Жеке дамыту бағытында-дамытушылық оқытудың тиімді әдістерін қолдануды үйрену.	Күтілетін модуль нәтижелері: Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың қажеттіліктерін анықтау үшін психологиялық-педагогикалық диагностика дағдыларын дамыту. Даму кемістігі бар балаларды оқытуда дараланған түзету әдістерін әзірлеу және қолдану мүмкіндігі. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін психологиялық жайлы білім беру

	ортасын құру дағдыларын жетілдіру.
Модуль 3. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеудің әдістемелік тәсілдері мен стратегиялары	
Модульдің мақсаты: Дефектолог-мұғалімдерді әртүрлі даму кемістігі бар балалармен жұмыс істеу үшін қажетті білім мен дағдылармен қамтамасыз ету, соның ішінде жеке білім беру бағдарламаларын әзірлеу және түзету оқытуда заманауи тәсілдерді қолдану.	
Модуль тапсырмалары: Инклюзивті білім берудің негізгі принциптерін және білім беру жүйесіндегі дефектологтың рөлін зерттеу. Әртүрлі даму бұзылыстары бар балалармен жұмыс істеу әдістерімен танысыңыз. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған жеке білім беру бағдарламаларын әзірлеуді үйрену. Әр түрлі даму бұзылыстары бар балаларға білім беру процесін бейімдеу дағдыларын дамыту.	Күтілетін модуль нәтижелері: Инклюзивті білім беру принциптерін және әртүрлі бұзушылықтары бар балалармен жұмыс істеу әдістерін меңгеру. Әр баланың ерекшелігін ескере отырып, Жеке білім беру беру бағдарламаларын әзірлеу және түзету мүмкіндігі. Түзету-дамыта оқытудың инновациялық және дәстүрлі әдістерін интеграциялау дағдыларын дамыту. Балаларды сәтті әлеуметтендіру үшін ата-аналармен және әріптестермен тиімді өзара әрекеттесуді ұйымдастыра білу.
Модуль 4. Түзету педагогикасындағы инновациялық әдістер мен технологиялар	
Модульдің мақсаты: Дефектолог-мұғалімдерді ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен тиімді жұмыс істеу үшін цифрлық технологиялар мен жасанды интеллектті қоса алғанда, жаңа технологиялық және әдістемелік құралдармен таныстыру.	
Модуль міндеттері: цифрлық платформалар мен жасанды интеллектті қоса алғанда, түзету оқытудағы заманауи технологиялармен таныстыру. Бұзылған балаларды оқытуда мультимедиялық және визуалды технологиялардың қолданылуын зерттеу. Түзету жаттығулары мен диагностикасы үшін виртуалды және кеңейтілген шындықты (VR/AR) пайдалануды үйрену	Күтілетін модуль нәтижелері: ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардағы бұзылуларды диагностикалау және түзету үшін цифрлық құралдар мен технологияларды игеру. Инклюзивті білім беру материалдарын әзірлеу үшін мобильді қосымшаларды, VR/AR және мультимедиялық ресурстарды пайдалану мүмкіндігі. Бейімделген білім беру бағдарламаларын құру үшін жаңа технологияларды қолдануда біліктілікті арттыру. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың даму бұзылыстарын диагностикалау және түзету үшін жасанды интеллект (ЖИ) технологияларын игеру. Тыңдаушылар ЖИ-ді оқу процесіне біріктіруді,

	дамуында ауытқулары бар балаларға бейімделген және жекелендірілген білім беру траекторияларын құру үшін АИ-ге негізделген цифрлық платформалар мен мобильді қосымшаларды пайдалануды үйрене алады.
Модуль 5. Қорытынды тестілеу және игерілген құзыреттерді бағалау	
Модульдің мақсаты: курс материалын меңгеру деңгейін тексеру және дефектолог-мұғалімдердің кәсіби тәжірибесінде білім мен дағдыларды қолдануға дайындығын бағалау.	
Модуль міндеттері: теориялық және практикалық материалды игеруді қорытындылау. Барлық өткен тақырыптар бойынша білім тестілеуін өткізу. Қатысушылардың алған білімдері мен дағдыларын нақты педагогикалық практикада пайдалану қабілетін бағалау.	Күтілетін модуль нәтижелері: ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеудің негізгі аспектілері бойынша курс қатысушыларының құзыреттілік деңгейін растау. ЖОБ әзірлеудегі, инновациялық технологияларды қолданудағы және даму кемістігі бар балалармен жұмыс істеудегі практикалық дағдылар деңгейін бағалау. Мұғалімдердің алған білімдерін кәсіби қызметінде тиімді қолдануға дайындығы

Модуль 1.Нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету

1.1 Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу саласындағы заңнамалық және нормативтік актілер

1.Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы

Бұл заң білім беру жүйесінің барлық аспектілерін реттейді, соның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға тең мүмкіндік беру үшін түзетулер мен қосымшалар енгізілді. Заңда инклюзивті білім беру концепциясы, арнайы білім беру бағдарламалары, арнайы педагогикалық көмек көрсету мәселелері қарастырылған.

2.Қазақстан Республикасының «Арнайы әлеуметтік қызметтер туралы»

Бұл заң ерекше қажеттіліктері бар адамдарға әлеуметтік қызметтер көрсету механизмдерін бекітеді. Арнайы білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған әлеуметтік қызметтердің сапасын арттыруға бағытталған.

3.Қазақстан Республикасында инклюзивті білім беруді дамыту жөніндегі ұлттық жоспар

Бұл жоспар инклюзивті білім беруді дамыту мақсатында қабылданған маңызды құжат болып табылады. Ол ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың білім алу мүмкіндіктерін кеңейту, мектептерде инклюзивті білім беру жүйесін дамыту шараларын қамтиды.

4.«Педагог мәртебесі туралы»

Педагогтардың мәртебесін арттыру мақсатында қабылданған заңда педагогикалық қызметтің барлық аспектілері реттеледі, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істейтін педагогтарға қатысты талаптар мен қолдау шаралары қарастырылады.

5.Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі

Ерекше қажеттіліктері бар балалардың ата-аналарының еңбек құқықтарын қорғау және олардың әлеуметтік қорғау мәселелері қамтылған.

Бұл заңда жұмыс орындарында тең мүмкіндіктер жасау, жұмыс орнындағы арнайы жағдайлар мен көмекті қамтуға бағытталған өзгерістер бар.

6.Қазақстан Республикасында білім беруді дамыту жөніндегі мемлекеттік бағдарлама

Бұл бағдарлама ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың білім алу мүмкіндіктерін кеңейту, инклюзивті білім беру жүйесін дамыту, педагогтардың кәсіби біліктілігін арттыру мақсатында жүзеге асырылатын жобаларды қамтиды.

7.Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрлігінің бұйрығы

Ерекше қажеттіліктері бар балаларды медициналық, психологиялық және педагогикалық қолдау бойынша арнайы қызметтерді дамытуға қатысты нормативтік актілер қабылданған. Бұйрықта педагогикалық қызметтің психологиялық-педагогикалық қолдау мен аралас бағдарламаларын жүзеге асыру бойынша міндеттер белгіленген.

1.2 Инклюзивті білім беру: нормативтік-құқықтық негіздер.

Инклюзивті білім беру — бұл ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды жалпы білім беру жүйесіне енгізу мен оларға білім алу мүмкіндігін қамтамасыз ету процесі. Қазақстан Республикасында инклюзивті білім беру жүйесінің қалыптасуы мен дамуына бағытталған бірнеше нормативтік-құқықтық актілер мен халықаралық стандарттар бар.

1.Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған мемлекеттік және қоғамдық ұйымдардың қызметі туралы ережелер

Мемлекеттік және қоғамдық ұйымдардың ерекше қажеттіліктері бар балаларға арналған қызметі туралы ережелер олардың білім алуына қажетті жағдайлар жасауға бағытталған.

2.Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы (ДДСҰ) және БҰҰ-ның Балалар құқығы туралы конвенциясы

Қазақстан Республикасының инклюзивті білім беру жүйесі халықаралық стандарттарға сәйкес келетінін көрсететін тағы бір маңызды нормативтік-құқықтық негіз — БҰҰ-ның Балалар құқығы туралы конвенциясы және ДДСҰ ұсынымдары. Бұл құжаттарда ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың құқығын қорғау және білім алу құқықтарын қамтамасыз ету.

3.Қазақстан Республикасында инклюзивті білім беруді дамыту жөніндегі ұлттық жоспар

Бұл жоспар инклюзивті білім беруді дамытуға бағытталған

стратегияларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды жалпы білім беру мекемелерінде оқыту мүмкіндіктерін кеңейтуді қамтиды. Құжатта арнайы білім беру бағдарламаларын, педагогикалық қызметкерлердің біліктілігін арттыру және инклюзивті білім беру жүйесінің тиімділігін арттыру мәселелері қарастырылған.

1.3 Дефектолог-мұғалімдердің қызметін реттейтін құжаттар

Дефектолог-мұғалімдер — ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істейтін педагогтар. Олардың қызметі арнайы білім беру бағдарламаларын іске асыру, балалардың даму ерекшеліктерін ескере отырып, жеке дамыту бағытында-педагогикалық көмек көрсетуге бағытталған. Бұл қызметті реттейтін нормативтік құжаттар білім беру сапасын арттыруға, дефектолог-мұғалімдердің кәсіби құзыреттілігін қамтамасыз етуге және балаларға тең мүмкіндіктер жасауға көмектеседі.

1.Қазақстан Республикасындағы инклюзивті білім беру жүйесінің даму бағдарламалары

Қазақстанның мемлекеттік бағдарламалары, мысалы, Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы мен инклюзивті білім беруді дамыту жоспары, дефектолог-мұғалімдердің қызметін нығайтуға және оларды кәсіби біліктілігін арттыруға бағытталған. Бұл бағдарламалар инклюзивті білім беру жүйесінің барлық деңгейлерінде дефектологтардың жұмысын жақсартуға арналған шараларды қамтиды.

2.Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған психологиялық-педагогикалық көмек көрсету туралы ережелер

Қазақстан Республикасында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға психологиялық, педагогикалық, медициналық көмек көрсету бойынша арнайы ережелер қабылданған. Дефектолог-мұғалімдер осы ережелер бойынша балаларға көмек көрсету, жеке дамыту бағытында жұмыстарды ұйымдастыру кезінде белгілі бір талаптар мен стандарттарды орындауға міндетті.

3.Жеке оқу бағдарламаларын әзірлеу мен енгізу ережелері

Дефектолог-мұғалімдер ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған жеке оқу бағдарламаларын (ЖОБ) әзірлеу кезінде осы ережелерді басшылыққа алады. Бұл құжаттар жеке балалардың дамуын ескере отырып, оқу жоспары мен әдістемелерін құруға бағытталған.

Модуль 2. Психолого-педагогикалық құзыреттілік

2.1 Жеке дамыту бағытында жұмыста психологиялық-педагогикалық диагностика негіздері.

Жеке дамыту бағытында жұмыс — бұл ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың жеке даму ерекшеліктерін ескере отырып, олардың оқу мен әлеуметтік дағдыларын дамытуға бағытталған үдеріс. Психологиялық-педагогикалық диагностика — бұл жеке дамыту бағытында жұмысқа негіз болатын маңызды компонент. Ол балалардың даму деңгейін анықтап, олардың қажеттіліктерін түсінуге және тиісті түзету шараларын әзірлеуге мүмкіндік береді.

Психологиялық-педагогикалық диагностика — бұл оқушылардың психологиялық, интеллектуалдық, әлеуметтік және эмоциялық жағдайын зерттеу, олардың даму деңгейін, оқыту үдерісіне қатысуын, білім алу мүмкіндіктерін және жеке дамыту бағытында көмектің қажеттіліктерін анықтау процесі.

Бұл диагностика психологиялық тесттерді, әңгімелесулерді, бақылау мен арнайы әдістерді қолдана отырып жүргізіледі. Диагностика нәтижелері бойынша балаларға қажетті түзету бағдарламалары әзірленеді.

Баланың даму деңгейін анықтау-баланың интеллектісін, когнитивтік дағдыларын, эмоциялық жағдайын, әлеуметтік қатынасын және мінез-құлқын бағалау арқылы оның жалпы даму деңгейі анықталады.

Ерекше білім беру қажеттіліктерін анықтау-баланың оқу процесінде кездесетін қиындықтарын, психологиялық ерекшеліктерін, сөйлеу, қозғалыс және әлеуметтік дағдыларды бағалау арқылы оның арнайы білім беру қажеттіліктері анықталады.

Психикалық процестерді бағалау-қабылдау, ойлау, есте сақтау, зейін, сөйлеу және эмоциялар сияқты психикалық процестерді зерттеу баланың жалпы психологиялық жағдайын және даму деңгейін анықтауға мүмкіндік береді.

Жеке дамыту бағытында көмекті жоспарлау-баланың қажеттіліктеріне сәйкес түзету бағдарламасын әзірлеу. Бұл бағдарламада баланың дамуындағы ауытқуларды түзету және жақсарту бойынша іс-шаралар мен әдіс-тәсілдер қарастырылады.

2.2 Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың психологиялық ерекшеліктері

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар — бұл оқу процесінде белгілі бір қиындықтарға ұшырайтын, психоэмоционалдық, когнитивтік немесе әлеуметтік аспектілерде ерекшеліктері бар балалар. Бұл категорияға аутизм спектрі, ақыл-ой кемістігі, сөйлеу дамуының тежелуі, есту мен көру қабілеттерінің бұзылуы, қозғалу бұзылыстары және басқа да ерекшеліктері бар балалар кіреді.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың психологиялық ерекшеліктерін түсіну олардың дұрыс дамуына, әлеуметтік бейімделуіне және білім алуына көмектеседі. Мұндай балалардың психологиялық ерекшеліктерін зерттеу және оларды ескере отырып жұмыс жасау қажет.

Ақыл-ой кемістігі бар балалар әдетте оқу мен ақпаратты өңдеуде қиындықтарға тап болады. Олар жаңа ақпаратты ұзақ уақыт бойы есте сақтай алмайды және оны қолдануда шектеулер бар.

Дамудың кешігуі балаларда белгілі бір жас кезеңінде қалыпты дамудан артта қалу байқалады. Мысалы, олар әлеуметтік дағдыларды, сөздік қорын, моториканы қалыптастыруда қиындықтар туғызуы мүмкін.

Әлеуметтік дағдылардың жетіспеушілігі — осындай балалар өздерін топта ұстауда, достар табуда немесе басқа балалармен дұрыс қарым-қатынас жасауда қиындықтар көруі мүмкін.

Аутизм спектрі бұзылыстары бар балалар (ASD) өз эмоцияларын жеткізуде, басқа балалармен және ересектермен қарым-қатынас жасауда ерекше қиындықтарға тап болады. Олар үшін әлеуметтік ситуацияларды түсіну және олардағы қажетті әрекеттерді дұрыс жасау өте қиын болуы мүмкін.

2.3 Жеке дамыту бағытында-дамытудың оқыту әдістері.

Жеке дамыту бағытында-дамытудың оқыту әдістері — ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту мен дамытуда қолданылатын арнайы әдіс-тәсілдер мен стратегиялар жиынтығы. Бұл әдістер баланың психологиялық, танымдық және әлеуметтік дамуын қолдай отырып, олардың білім алуында кездесетін қиындықтарды жеңуге көмектеседі. Жеке дамыту бағытында оқыту балалардың оқу, әлеуметтік қатынас, мінез-құлық және жеке дағдыларын дамытуға бағытталған.

Модульдік оқыту әдісі — білім беру мазмұнын модульдерге бөлу арқылы әр баланың жеке қажеттіліктеріне сәйкес жұмыс істеу әдісі. Бұл әдіс әр модульде баланың белгілі бір дағдыларын дамытуға бағытталған тапсырмалар мен жаттығуларды қамтиды. Модульдер баланың жалпы дамуын біртіндеп қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Қолданбалы тапсырмалар мен жаттығулар — бұл балалардың теориялық білімін практикада қолдануға бағытталған әдістер. Бұл әдіс баланың когнитивтік және моториканың дамуын қолдауға арналған. Балалар осы әдіс арқылы оқу материалы мен дағдыларды өмірде қалай қолдануға болатынын түсінеді.

Модуль 3. Мазмұнды

3.1. Жеке дамыту бағытында педагогика мен инклюзивті білім беруге кіріспе.

Жеке дамыту бағытында педагогика - бұл ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға (ақыл-ойы, физикалық, сөйлеу дамуының бұзылыстары, әлеуметтік немесе психологиялық мәселелері бар балалар) арналған білім беру процесін түзету және дамытуға бағытталған педагогикалық теория мен практика жүйесі. Жеке дамыту бағытында педагогиканың басты мақсаты — осындай балалардың дамуын ынталандыру, олардың әлеуметке бейімделуін және білім алуын жақсарту.

Жеке дамыту бағытында педагогиканың ерекшеліктері:

Диагностика-балалардың дамуындағы ауытқулар мен қиындықтарды анықтау.

Түзету- балалардың дағдыларын, қабілеттерін дамыту үшін арнайы әдістер мен құралдарды қолдану.

Даму- балалардың танымдық, әлеуметтік және эмоционалдық дамуын қамтамасыз ету.

Бейімделу- балалардың мектепте және қоғамда өмір сүруіне бейімделуіне көмектесу.

Жеке дамыту бағытында педагогика арнайы білім беру бағдарламаларын, түзету әдістерін және педагогикалық тактикаларды қолдану арқылы ерекше қажеттіліктері бар балалардың барлық аспектілерін

ескере отырып жұмыс істейді.

Инклюзивті білім беру - бұл барлық балаларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды бірдей оқу мүмкіндіктерімен қамтамасыз етуді көздейтін білім беру тәсілі. Инклюзивті білім беру тұжырымдамасы балаларды мектепке, қоғамға және жалпы білім беру ортасына толыққанды кіріктіруді мақсат етеді. Бұл жерде ерекше балаларды оқыту әдістері тек арнайы мектептерде ғана емес, жалпы мектептер мен ұйымдарда да жүзеге асырылуы мүмкін.

Инклюзивті білім беру жүйесінде балалар бір-бірімен бірге оқиды, бірақ әр баланың жеке мүмкіндіктері мен қажеттіліктеріне сәйкес әртүрлі тәсілдер мен әдістер қолданылады. Бұл білім беру тәсілі әлеуметтік инклюзия мен теңдікке негізделген және әр баланың ерекшеліктері құрметтеліп, оның даму процесіне кедергі келтірмейтін жағдай жасайды.

Жеке дамыту бағытында педагогика мен инклюзивті білім беру екі түрлі, бірақ өзара байланысты тұжырымдамалар болып табылады. Жеке дамыту бағытында педагогика білім беру саласындағы ерекше қажеттіліктері бар балалардың жеке дамуына бағытталған болса, инклюзивті білім беру оларды жалпы білім беру процесіне толық қосып, тең құқықтар мен мүмкіндіктер ұсынуға бағытталған.

Жеке дамыту бағытында педагогика инклюзивті білім беру жүйесінің маңызды құрамдас бөлігі болып табылады. Ол инклюзивті білім берудің негізінде жатқан балаларды түзету мен дамытуға арналған әдіс-тәсілдер мен бағдарламаларды ұсынады.

Инклюзивті білім беру жалпы мектепте немесе қоғамда балалардың барлығының бірдей оқу мүмкіндіктеріне ие болуын қамтамасыз етуге тырысады, ал жеке дамыту бағытында педагогика осы балаларға жеке көмек көрсетіп, олардың дамуын түзетеді.

3.2. Дефектолог-мұғалімнің кәсіби құзыреттіліктері

Дефектолог-мұғалім - ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істейтін педагог. Оның кәсіби құзыреттіліктері баланың дамуындағы ауытқуларды түзету және оларды әлеуметке бейімдеу процесіне маңызды ықпал етеді. Дефектологтың кәсіби құзыреттілігі тек арнайы білім мен дағдылармен шектелмей, сондай-ақ эмоционалды интеллект, педагогикалық шеберлік, әлеуметтік дағдылар және кәсіби этикамен де тығыз байланысты. Дефектологтың жұмысының тиімділігі оның осы құзыреттіліктерін қалай жүзеге асыратынына тәуелді.

Дефектологтың ең маңызды құзыреттіліктерінің бірі - психологиялық-педагогикалық диагностика жүргізу қабілеті. Ол балалардың даму ерекшеліктерін, танымдық қабілеттерін, эмоционалды күйін, әлеуметтік дағдыларын және сөйлеу, қозғалыс сияқты маңызды аспектілерді бағалай білуі керек.

Баланың даму деңгейін анықтау- қандай да бір даму ауытқулары бар балаларды уақытында анықтап, оларды түзету үшін қажетті шараларды белгілеу.

Жеке білім беру бағдарламасын әзірлеу- диагностика нәтижелері

бойынша әр баланың жеке қажеттіліктерін ескере отырып, жеке оқу жоспарын (ЖОБ) жасау.

Дефектолог-мұғалімнің кәсіби құзыреттіліктерінің тағы бір маңызды компоненті - жеке дамыту бағытында педагогика мен әдіснамалық білім. Бұл білімдер баланың дамуын түзету үшін қолданылатын әртүрлі педагогикалық әдістерді дұрыс таңдау және оларды тиімді қолдану қабілетіне негізделеді.

Түзету әдістері мен тәсілдері- дефектолог-мұғалім баланың танымдық, эмоционалдық және әлеуметтік дамуын қолдауға бағытталған әдістерді меңгеруі керек.

Оқыту әдістемесін таңдауда икемділік- әр баланың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, әдістер мен тәсілдерді дұрыс таңдай білуі керек.

Дефектологтың қарым-қатынас құзыреттілігі ерекше маңызды, себебі ол балалармен ғана емес, сондай-ақ ата-аналармен, әріптестерімен және басқа да мамандармен жұмыс істейді.

Ата-аналармен жұмыс- дефектолог ата-аналармен тығыз байланыс орнатуы қажет, олардың балалары туралы мәліметтермен бөлісуі және ата-аналарға қажетті кеңес беруі керек.

Педагогикалық топпен жұмыс- дефектолог басқа мамандармен (психологтар, әлеуметтік педагогтар, логопедтер) бірге жұмыс істей отырып, кешенді тәсілдерді қолдана отырып балалардың дамуында бар мәселелерді шешуге атсалысады.

Баламен қарым-қатынас- дефектолог баламен сенімді, достық қарым-қатынас орнатуы, оның эмоционалдық күйін түсініп, қолдап отыруы қажет.

3.3. Жеке дамыту бағытында педагогикадағы қазіргі заманғы әдістер мен тәсілдер.

Жеке дамыту бағытында педагогика — ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту және дамыту саласында арнайы әдіс-тәсілдер мен құралдарды қолдануды талап ететін педагогикалық бағыт. Бұл саладағы мақсат — балалардың дамуындағы ауытқуларды түзету, олардың әлеуметтік ортаға бейімделуін қолдау және олардың қабілеттерін дамыту. Қазіргі уақытта жеке дамыту бағытында педагогикада қолданылатын әдістер мен тәсілдер үнемі жаңарып, педагогикалық ғылымның соңғы жетістіктерін ескере отырып, балалардың жеке қажеттіліктеріне сәйкес бейімделеді.

Жеке тұлғаға бағытталған оқыту әдістері — бұл балалардың әрқайсысының жеке ерекшеліктерін ескере отырып, оқу процесін ұйымдастыруды көздейтін тәсілдер. Мұндай әдістер балалардың психоэмоционалдық жағдайы мен даму деңгейін ескере отырып түзету шараларын ұсынады.

Дифференциация әдісі- әрбір балаға оның мүмкіндіктері мен қажеттіліктеріне сәйкес оқу материалдары мен тапсырмаларын ұсыну.

Индивидуализация әдісі- әр баланың жеке даму жоспарлары мен оқу бағдарламаларын әзірлеу, балаға ең қолайлы әдістер мен тәсілдерді қолдану.

Түзету-дамыту ойындары мен әдістері - балалардың танымдық және эмоционалды дамуын түзету мақсатында қолданылатын әдістердің бірі.

Ойын баланың психологиялық және әлеуметтік дамуына өте пайдалы, өйткені ойын барысында бала өзінің ішкі әлемін түсініп, басқа балалармен өзара әрекеттесуді үйренеді.

Қолданбалы ойындар- балаларға когнитивтік дағдыларды қалыптастыру мақсатында қолданбалы ойындар (мәселен, логикалық ойындар, сөздік ойындар) ұйымдастыру.

Рольдік ойындар- әлеуметтік дағдыларды дамыту үшін рольдік ойындар ұйымдастыру, мұнда балалар нақты өмір жағдайларында рөлдерді ойнайды.

Драмалық терапия- баланың эмоциялық дамуын және өз-өзіне сенімділігін арттыру мақсатында қолданылатын драмалық әдістер.

3.4. Жеке дамыту бағытында оқытуда заманауи технологияларды қолдану.

Қазіргі уақытта жеке дамыту бағытында оқытуда заманауи технологияларды қолдану білім беру процесін елеулі түрде өзгертіп, оның тиімділігін арттырды. Заманауи ақпараттық технологиялар мен цифрлық құралдар ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға білім беруді жеңілдетіп, олардың танымдық, әлеуметтік және эмоционалдық дамуына елеулі ықпал етеді. Бұл технологиялар оқытуды индивидуализациялау, әр баланың ерекшеліктерін ескере отырып білім беру, мотивацияны арттыру және нәтижелерді бақылау сияқты маңызды аспектілерді қамтиды.

Цифрлық құралдар мен арнайы бағдарламалар жеке дамыту бағытында оқытуда оқу материалдарын жеткізу және оқу процесін жеңілдету үшін қолданылатын негізгі құралдарға айналды. Олар оқу материалдарын визуализациялау, балаларға өз бетімен жұмыс істеу мүмкіндігін беру және баланың даму деңгейіне сай түзетулер енгізу үшін тиімді.

Интерактивті бағдарламалар- арнайы білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін арнайы әзірленген бағдарламалар, мысалы, сөйлеу, логика және есте сақтау дағдыларын дамытуға бағытталған. Мұндай бағдарламалар баланың жеке қажеттіліктеріне сәйкес келетін деңгейде ұсынылады.

Мобильді қосымшалар- арнайы білім беру бағдарламаларын іске асыратын мобильді қосымшалар, мысалы, аутизм, дислексия немесе сөйлеу бұзылыстары бар балаларға арналған ойындар мен жаттығулар.

Виртуалды оқыту мен аралас оқыту технологиялары оқушыларға үйден немесе арнайы орталықтардан білім алуға мүмкіндік береді. Бұл әдіс баланың оқу қарқынын дербес бақылауға және оқытуды олардың жеке ерекшеліктеріне сай жүргізуге мүмкіндік береді.

Онлайн платформалар-оқушыларға онлайн режимде оқытуды қамтамасыз ететін платформа арқылы білім алу. Бұл оқушыларға өз уақытында және өз қарқынымен оқу мүмкіндігін береді, олар түрлі тапсырмаларды орындау барысында педагогтың қолдауын ала алады.

Виртуалды сыныптар мен бейнеконференциялар- әлеуметтік байланыс орнату мен топтық жұмыстарды жүргізу үшін бейнеконференциялар ұйымдастыру. Бұл балалардың коммуникативтік дағдыларын дамытып, оларды әлеуметтік ортаға бейімдейді.

3.5. Жеке оқу бағдарламаларын (ЖОБ) әзірлеу.

Жеке оқу бағдарламасы (ЖОБ) — бұл ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың жеке ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескере отырып әзірленетін білім беру жоспары. Бұл бағдарлама баланың оқу және дамуының ерекше талаптарын, күшті және әлсіз жақтарын ескереді, сонымен қатар оның жеке қарым-қатынас ерекшеліктерін және психологиялық аспектілерін қамтиды. ЖОБ-ның негізгі мақсаты — баланың даму деңгейіне сай оқыту мен тәрбиелеу процесін тиімді ұйымдастыру, оның әлеуметке бейімделуін және білім алуына мүмкіндіктер жасау.

Жеке оқу бағдарламаларын әзірлеу — бұл әрбір баланың оқу мүмкіндіктерін, даму ерекшеліктерін, жеке қажеттіліктерін анықтай отырып, оның әлеуетін максималды түрде жүзеге асыруға бағытталған маңызды педагогикалық процесс.

Жеке тұлғаға бағытталу-ЖОБ әр балаға жеке тәсілмен қарауды көздейді. Бағдарламаның мазмұны мен құрылымы баланың жеке қажеттіліктеріне, даму деңгейіне және әлеуетіне сәйкес жасалады. Инклюзивтілік-бағдарлама балалардың әлеуметтік ортаға бейімделуін және бірлескен оқу тәжірибесін дамытуға бағытталады. Бұл принцип балалардың оқудағы тең мүмкіндіктерін қамтамасыз етуге арналған.

Қолжетімділік және икемділік-ЖОБ оқу материалы мен тапсырмаларын баланың түсіну деңгейіне, дағдыларына және мүмкіндіктеріне қарай икемді түрде ұсынады. Бұл балаларға өз қарқынымен оқу мүмкіндігін береді.

Тұрақты мониторинг және бағалау-ЖОБ баланың оқуы мен дамуын үнемі бақылап, бағалауды көздейді. Баланың оқудағы жетістіктері мен қиындықтарын бағалау нәтижелері бойынша бағдарламаға түзетулер енгізіледі.

Бағдарлама әзірлеудің алғашқы кезеңінде баланың психологиялық-педагогикалық ерекшеліктері, дамуының деңгейі, оқу және әлеуметтік дағдылары, тілдік және когнитивтік мүмкіндіктері анықталады. Бұл мақсатта арнайы диагностика жүргізіледі:

- Психологиялық тесттер мен сауалнамалар
- Әлеуметтік және когнитивтік қабілеттерді бағалау
- Математика, тіл дамыту, логика және есте сақтау бойынша тестілеу
- Мектептің немесе балабақшаның оқу жоспары бойынша баланың оқу жетістіктері мен қиындықтарын талдау.

3.6. Дефектолог-мұғалімнің психологиялық дайындығы.

Дефектолог-мұғалімнің психологиялық дайындығы — бұл ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеуге қабілеттілікті, кәсіби және тұлғалық сапаларды қалыптастыру процесі. Психологиялық дайындық педагогтің тиімді жұмыс істеуі үшін өте маңызды, себебі бұл маман балалардың психологиялық ерекшеліктерін түсініп, олардың дамуы мен білім алу процесін барынша қолдау көрсетуге бағытталған. Дефектолог-мұғалімнің психологиялық дайындығы оның балалармен кәсіби қарым-қатынас орнату, ерекше қажеттіліктері бар балаларға қажетті жағдайлар жасау, қиындықтар

мен кедергілерді жеңу қабілетін қамтамасыз етеді.

Дефектолог-мұғалімнің психологиялық дайындығының маңызы

Дефектолог-мұғалімдер ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істейді, бұл жұмыс жеке және әлеуметтік дамуында ауытқулары бар балаларға көмектесуге бағытталған. Сондықтан мұндай мұғалімдер баланың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, психологиялық, эмоционалдық және әлеуметтік қолдау көрсету үшін арнайы дайындықтан өтуі қажет.

Психологиялық дайындық баланың жалпы психологиялық жағдайын түсінуге, оның эмоциялық қажеттіліктерін анықтауға және баланың әлеуметтену процесінде кездесетін қиындықтарды еңсере білуге негізделеді. Сонымен қатар, психологиялық дайындық педагогтің өз эмоцияларымен жұмыс істеу қабілетін, күйзелісті басқару, өзін-өзі бақылау және баланың психологиялық дамуына әсер ету дағдыларын дамытуға ықпал етеді.

Психологиялық тренингтер

-Психологиялық тренингтер мұғалімдерге өз эмоцияларын басқару, күйзеліс пен стресске төзімділікті арттыру, эмпатияны дамыту дағдыларын игеруге мүмкіндік береді. Сонымен қатар, тренингтер педагогтардың кәсіби қарым-қатынас дағдыларын жетілдіруге де ықпал етеді.

-Супервизия және консалтинг

Супервизия және консалтинг әдістері педагогтарға өз жұмысын кәсіби тұрғыдан талдауға және тиімді шешімдер қабылдауға көмектеседі. Мұндай жұмыстар психологиялық дайындықты нығайтуға, педагогтың жеке және кәсіби дамуына ықпал етеді.

-Рефлексия және өзін-өзі бағалау

-Рефлексия мен өзін-өзі бағалау мұғалімнің өз жұмысын талдап, оның күшті және әлсіз жақтарын анықтауға мүмкіндік береді. Бұл педагогтың өзін-өзі жетілдіруіне және психологиялық дайындығын арттыруға ықпал етеді.

Мамандандырылған курстар мен семинарлар

-Дефектолог-мұғалімдер үшін психологиялық дайындыққа бағытталған арнайы курстар мен семинарлар ұйымдастыру маңызды. Бұл курстар педагогтарға ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеуге арналған психологиялық әдіс-тәсілдер мен құралдарды үйретеді.

3.7. Ата-аналармен және әріптестермен жұмыс

Дефектолог-мұғалімнің жұмысындағы маңызды аспектілердің бірі - ата-аналармен және әріптестермен тиімді қарым-қатынас орнату. Бұл жұмыс ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың оқуы мен дамуын қамтамасыз етуде үлкен маңызға ие. Мұғалімдер ата-аналармен және әріптестермен ынтымақтастық орнату арқылы баланың жеке дамуына және оқу процесіне қолдау көрсетуге бағытталған шараларды бірге жүзеге асырады. Бұл қарым-қатынастың мақсаттары -баланың психоэмоционалдық, әлеуметтік және оқу қажеттіліктерін толық түсіну және оларды іске асыру жолдарын анықтау.

Ата-аналармен жұмыс

Ата-аналар - бұл баланың дамуына және білім алуына жауапты негізгі

тұлғалар. Олардың педагогпен өзара әрекеттесуі баланың оқу барысына және психоэмоционалдық жағдайына тікелей әсер етеді. Ата-аналармен жұмыс істегенде, педагогтың міндеті - ата-аналарды баланың жеке ерекшеліктері мен оқу нәтижелері туралы ақпараттандыру, оларға балалардың қажеттіліктерін түсінуге көмек көрсету, ата-аналарды педагогикалық және психологиялық қолдаумен қамтамасыз ету.

Ашықтық және сенімділік- ата-аналарға баланың оқу нәтижелері мен даму барысы туралы ашық ақпарат беру, олардың пікірлері мен ұсыныстарын тыңдау өте маңызды.

Құрмет және түсіністік- ата-аналардың тәжірибесі мен сезімдерін құрметтеу, олардың пікірін тыңдап, түсіністікпен қарау педагог пен ата-ана арасындағы сенімді қарым-қатынасты дамытуға септігін тигізеді.

Жүйелі және тұрақты байланыс- ата-аналармен жүйелі түрде байланыста болу, оларды оқу процесінде баланың жетістіктері мен қиындықтары туралы хабардар ету өте маңызды.

Әріптестермен жұмыс

Дефектолог-мұғалімдер мектептің басқа педагогтерімен және басқа мамандармен тығыз байланыста болуы керек. Әріптестермен жұмыс баланың дамуында кездесетін қиындықтарды анықтап, оларды бірлесіп шешу үшін маңызды. Бірлескен жұмыс баланың оқу, даму және әлеуметтік бейімделу мәселелеріне кешенді түрде қарауға мүмкіндік береді.

Психологиялық және педагогикалық мәселелер- психологтармен бірге баланың эмоциялық жағдайы, мінез-құлқындағы ерекшеліктері мен кедергілері талқыланады.

Оқу жоспарлары мен әдістемелік тәсілдер- әріптестермен бірге оқу жоспарлары мен әдістемелік тәсілдер талқыланып, баланың жеке ерекшеліктеріне сай жоспарлар жасалады.

3.8. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың прогресін бағалау және мониторинг жасау

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың прогресін бағалау және мониторинг жасау - бұл олардың оқу мен даму деңгейін жүйелі түрде бақылау, олардың жетістіктері мен қиындықтарын анықтау, сондай-ақ білім беру процесін тиімді ұйымдастыру үшін қажетті ақпарат алу үдерісі. Бұл процесс баланың оқу бағдарламасын тиімді түзету және жеке дамуына сәйкес түзету шараларын қабылдау үшін маңызды.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқытуда прогрессті бағалау мен мониторингтеудің негізгі мақсаты - балалардың жеке дамуы мен оқу процесінің тиімділігін бақылап, қажетті түзету шараларын уақтылы енгізу. Бұл үдеріс баланың жеке мүмкіндіктері мен даму деңгейін ескере отырып, оқу мақсаттарын анықтауға және олардың жүзеге асуын бағалауға мүмкіндік береді.

Сенсорлық бұзылыстар – балалардың сезім мүшелерінің дұрыс жұмыс істемеуі. Бұл көру, есту, дәм сезу және басқа да сенсорлық жүйелердің бұзылуын қамтуы мүмкін.

Қалыпты бағалау - баланың жасына сәйкес келетін даму деңгейін бағалау. Бұл әдіс баланың негізгі оқу дағдыларын, когнитивті қабілеттерін, әлеуметтік және эмоционалдық даму деңгейін тексеруге бағытталған.

Жеке оқу бағдарламасына негізделген бағалау - бұл балаға арналып дайындалған жеке оқу жоспарына сәйкес, баланың оқу процесін бағалау әдісі. Бұл әдіс баланың жеке ерекшеліктері мен қажеттіліктерін ескере отырып жүзеге асырылады.

Сенсорлық интеграция – баланың әртүрлі сезімдер арқылы алған ақпаратты біріктіріп, оны тиімді түрде қолдана алу қабілетін дамыту. Сенсорлық интеграция ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін маңызды аспект болып табылады.

3.9. Инклюзивті білім беру және педагогикалық ынтымақтастық.

Инклюзивті білім беру - бұл барлық балалар үшін тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ететін, олардың жеке ерекшеліктерін ескеретін білім беру жүйесі. Инклюзияның негізі - ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды жалпы білім беру мекемелерінде қатар оқыту. Бұл үрдіс балалардың әртүрлілігін құрметтеуге, олардың әлеуметке интеграциялануына, сондай-ақ барлығына білім беру сапасын арттыруға бағытталған. Инклюзивті білім беру жүйесінде педагогикалық ынтымақтастықтың маңызы зор, себебі әрбір балаға жеке көзқарас, әдіс-тәсілдер мен қолдау көрсету қажет.

-Барлық балалардың тең құқықтары - ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың да білім алуға, дамытуға және әлеуметке интеграциялануға құқығы бар.

-Жеке көзқарас - әрбір баланың жеке ерекшеліктері мен даму деңгейін ескере отырып, білім беру процесін ұйымдастыру.

-Қолдаушы ортаны құру - инклюзивті білім беру процесінде әр баланың қажеттіліктеріне сәйкес түрлі қолдау шаралары мен әдістерді енгізу.

Инклюзивті білім берудің мақсаттары

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға жалпы білім беру мекемелерінде білім алу мүмкіндігін беру.

Әлеуметтік бейімделу мен даму үшін тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету.

Барлық балалардың жеке даралығын құрметтеу және олардың ерекше қажеттіліктеріне сәйкес қолдау көрсету.

Инклюзивті білім беру жағдайында мұғалімдер, дефектологтар, психологтар, әлеуметтік қызметкерлер және басқа да мамандар арасында тығыз ынтымақтастық орнату керек. Бұл бірлескен жұмыс баланың оқу процесіне сапалы қолдау көрсетуге және оның дамуында кездесетін қиындықтарды жеңуге мүмкіндік береді.

Мұғалімдер мен дефектологтар арасындағы ынтымақтастық - мұғалімдер оқу процесіне қатысты негізгі жауапкершілікті атқарса, дефектологтар әр баланың жеке оқу бағдарламасын дайындап, оның дамуындағы қиындықтарды түзету бойынша көмек көрсетеді.

Психологтар мен әлеуметтік қызметкерлермен ынтымақтастық -

балалардың әлеуметтік, психологиялық және эмоционалдық дамуына көмектесетін мамандардың бірге жұмыс істеуі өте маңызды.

3.10. Дефектолог-мұғалімдердің кәсіби дамуының перспективалары.

Дефектолог-мұғалімдердің кәсіби дамуы — бұл ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу саласында мамандардың өз білімін, дағдыларын және кәсіби құзыреттіліктерін үздіксіз жетілдіру процесі. Бұл үдеріс педагогтардың заманауи білім беру талаптарына жауап беретін біліктілігін арттыруға бағытталған. Дефектологтардың кәсіби дамуының перспективалары қазіргі білім беру жүйесінің талаптарына, білім беру саласындағы жаңа тәсілдер мен әдіс-тәсілдерге сай өзгерістерді енгізуге мүмкіндік береді.

Дефектолог-мұғалімдердің кәсіби дамуының маңызы

Дефектолог-мұғалімдердің кәсіби дамуы - бұл ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға сапалы білім беру үшін аса маңызды. Өзінің білім мен дағдыларын үнемі жетілдіріп отыратын маман білім беру процесінде балалардың қажеттіліктерін дәл анықтап, оларға жеке көзқарас пен әдіс-тәсілдер ұсына алады.

Жаңа білім беру стандарттарына бейімделу-заманауи білім беру жүйесі үнемі жаңарып отырады. Бұл жағдайда дефектолог-мұғалімдердің кәсіби дамуы олардың жаңа білім беру стандарттары мен педагогикалық әдістемелерге сәйкес жұмыс істеуге мүмкіндік береді. Оқыту, тәрбиелеу және дамыту тәсілдеріндегі өзгерістерді ескеру қажет.

Жеке тұлғаға бағытталған оқыту дағдыларын дамыту-дефектолог-мұғалімдер балалардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, олардың әртүрлі білім алу стиліне сәйкес оқыту әдістерін қолдана білуі тиіс. Жеке тұлғаға бағытталған оқыту тәсілдерін меңгеру мұғалімдерге оқу процесін балалардың қабілеттері мен даму ерекшеліктеріне сай ұйымдастыруға көмектеседі.

Модуль 4. Дефектолог-мұғалімдердің дамуына арналған цифрлық технологиялар.

4.1 Жеке дамыту бағытында білім берудегі цифрлық технологияларға кіріспе

Цифрлық технологиялар қазіргі білім беру жүйесінде кеңінен қолданысқа ие болып отыр және олар ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқытуда маңызды рөл атқарады. Жеке дамыту бағытында білім беру саласында цифрлық құралдар мен технологиялар оқушылардың жеке ерекшеліктеріне сәйкес оқыту процесін ұйымдастыруда үлкен мүмкіндіктер ұсынады. Цифрлық технологиялардың жеке дамыту бағытында педагогикада қолданылуы, ең алдымен, оқушылардың оқу материалдарын меңгеруін жеңілдетіп, оқу процесін қызықты әрі қолжетімді етеді.

Интерактивті құралдар мен бағдарламалар

Жеке дамыту бағытында оқытуда интерактивті тақталар, оқу бағдарламалары, бейнемазмұн, онлайн платформалар мен арнайы мобильді қосымшалар пайдаланылады. Бұл құралдар балаларға оқу материалын түрлі тәсілдермен түсінуге мүмкіндік береді: дыбыстық, көрнекі, қозғалыс арқылы

оқу, ойындар арқылы білім алу.

Жеке оқу траекториясын қалыптастыру

Цифрлық технологиялар балалардың жеке оқу траекториясын анықтауға және оны үнемі бақылауға мүмкіндік береді. Әр баланың оқу деңгейі мен қарқынын ескере отырып, мұғалімдер арнайы бағдарламалар мен платформалар арқылы оларға сәйкес тапсырмалар мен материалдарды ұсына алады.

Оқушылардың мотивациясын арттыру

Цифрлық құралдар арқылы оқу процесі қызықты әрі белсенді өтеді, бұл балалардың білім алуға деген қызығушылықтарын арттырады. Арнайы ойындар, интерактивті тапсырмалар мен сабақтар оқушылардың мотивациясын жоғары деңгейде сақтауға көмектеседі.

4.2 Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға диагностика жасау үшін арнайы бағдарламалар мен қосымшаларды қолдану.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың дамуын тиімді бағалау үшін диагностика маңызды рөл атқарады. Дәстүрлі тәсілдермен қатар, қазіргі таңда технологиялардың, атап айтқанда, арнайы бағдарламалар мен мобильді қосымшалардың көмегімен диагностика жасау ерекше маңызды болып отыр.

Бұл құралдар педагогтарға балалардың оқу, мінез-құлық және психологиялық жағдайларын тиімді әрі дәл бағалауға мүмкіндік береді. Цифрлық құралдар диагностика процесін жеңілдетіп қана қоймай, балалардың қажеттіліктеріне сәйкес түзетулер мен түзету жұмыстарын жоспарлауға мүмкіндік береді.

Балалардың психологиялық жағдайын анықтау үшін қолданылатын арнайы бағдарламалар мен қосымшалар баланың мінез-құлқы, эмоционалды жағдайы, зейін қою қабілеті және когнитивтік дағдылары туралы мәлімет жинайды.

Cognifit -балалардың когнитивтік дағдыларын, соның ішінде есту, көру, есте сақтау, зейін қою қабілеттерін бағалауға арналған арнайы бағдарлама.

PsyToolkit - психологиялық тестілеу мен зерттеу құралдарын ұсынатын онлайн платформа, ол балалардың жеке қасиеттерін және даму деңгейін бағалауға мүмкіндік береді.

Бұл бағдарламалар балалардың оқу дағдыларын, жазу, оқу және математикалық қабілеттерін бағалауға арналған.

Ghotit Real Writer & Reader - жазуда қиындықтары бар балалар үшін арнайы бағдарлама, ол оларды грамматикалық және орфографиялық қателіктерді анықтауға және түзетуге көмектеседі.

Lipsync - оқу қабілеттері мен тілдік дағдыларды бағалау үшін қолданылады. Бұл бағдарлама баланың оқу жылдамдығын, сөздік қорын және грамматикалық құрылымдарды меңгеру деңгейін бағалауға мүмкіндік береді.

Кейбір балалар үшін моториканың дамуы маңызды болып табылады. Арнайы бағдарламалар балалардың ұсақ және ірі моториканы дамыту

деңгейін бағалауға көмектеседі.

Dexteria - ұсақ моториканы дамытуға арналған бағдарлама. Бұл қосымша балалардың қолын және саусақтарын дамытатын түрлі тапсырмалар арқылы қолданылады.

Balance It - физикалық теңгерім мен қозғалыс дағдыларын бақылау үшін қолданылатын бағдарлама.

Балалардың әлеуметтік және мінез-құлық дағдыларын бағалау үшін арнайы бағдарламалар бар. Бұл құралдар балалардың өзара қарым-қатынас жасау қабілетін, әлеуметтік нормаларды түсінуін және эмоцияларын басқаруын бағалауға көмектеседі.

iTherapist - балалардың әлеуметтік дағдыларын бағалауға арналған мобильді қосымша. Ол балаларға әлеуметтік және эмоционалды дағдыларды дамытатын жаттығулар мен ойындар ұсынады.

The Zones of Regulation - бұл бағдарлама балалардың эмоцияларын басқаруға және әлеуметтік дағдыларды жақсартуға көмектесетін жаттығуларды ұсынады.

4.3 Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған білім беру және жеке дамыту бағытында қосымшалар.

Оқу дағдыларын дамытуға арналған қосымшалар

Оқу дағдыларын дамытуға арналған қосымшалар баланың оқу, жазу, санау қабілеттерін жақсартуға бағытталған. Бұл қосымшалар баланың жеке мүмкіндіктеріне сәйкес тапсырмаларды ұсынып, оқу процесін қызықты етеді.

Ghotit Real Writer & Reader- бұл қосымша жазуда қиындықтары бар балаларға арналған, ол грамматикалық және орфографиялық қателіктерді түзетуге көмектеседі. Сонымен қатар, балаларға мәтінді дұрыс оқу мен жазуға арналған көмек ұсынады.

Lipsync- оқу және тіл дағдыларын дамыту үшін қолданылады. Бұл қосымша оқушыларға мәтінді оқуда қиындықтары болса, оны дұрыс оқу мен оқу жылдамдығын жақсартуға көмектеседі.

Қозғалыс және моторика дағдыларын дамытуға арналған қосымшалар

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың моторика дағдыларын дамыту үшін арнайы қосымшалар бар. Бұл қосымшалар балалардың ұсақ моторикасын дамытуға, дене қимылдарын үйлестіруге бағытталған.

Dexteria- бұл қосымша ұсақ моториканы дамытуға арналған түрлі жаттығулар мен тапсырмаларды ұсынады. Балалар бұл қосымшаны қолмен жазу, сызықтарды қию, түрлі пішіндермен жұмыс жасау арқылы қолдана алады.

Balance It- бұл қосымша физикалық теңгерім мен қозғалыс дағдыларын бақылауға арналған. Қосымша балалардың тепе-теңдікті сақтау және қозғалу дағдыларын жақсартуға арналған жаттығуларды ұсынады.

Балалардың когнитивтік қабілеттерін дамытуға бағытталған қосымшалар олардың есте сақтау, зейін, қабылдау және ойлау қабілеттерін жақсартуға көмектеседі. Бұл қосымшалар балалардың назарын шоғырландырып, олардың аналитикалық ойлау дағдыларын дамытуға ықпал

етеді.

Cognifit- бұл қосымша балалардың когнитивтік дағдыларын (есте сақтау, назар, ойлау) дамытуға арналған. Cognifit түрлі ойындар мен тапсырмалар арқылы балалардың танымдық процестерін дамытуға бағытталған.

Lumosity- бұл қосымша да когнитивтік дағдыларды дамытуға арналған түрлі тренажерлер мен тапсырмаларды ұсынады. Әсіресе, есте сақтау, логикалық ойлау және назар аудару қабілеттерін жетілдіруге ықпал етеді.

4.4 Жеке дамыту бағытында оқытуда мультимедиялық және визуалдық технологияларды қолдану.

Мультимедиялық және визуалдық технологиялар — қазіргі педагогикадағы маңызды құралдар болып табылады, әсіресе ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеуде. Бұл технологиялар оқу процесін қызықты әрі тиімді етіп, балалардың зейінін тартып, оқу материалын жеңіл меңгеруіне көмектеседі. Мультимедиялық және визуалдық құралдар баланың әртүрлі қабылдау арналарын белсендіре отырып, олардың оқу қабілеттерін арттырады және жеке дамыту бағытында жұмысты жақсартады.

Мультимедиялық технологиялар ақпараттың бірнеше түрін (дыбыс, бейне, мәтін, анимация) біріктіре отырып, білім беру процесін жүзеге асырады. Визуалдық технологиялар — бұл ақпараттың негізінен көрнекі түрінде ұсынылуы, мысалы, графика, суреттер, диаграммалар, слайдтар, бейнемазмұн. Бұл құралдар оқу материалдарын көзбен қабылдауды жеңілдетіп, баланың қызығушылығын арттырады.

Балалардың зейінін және есте сақтау қабілетін дамыту

Мультимедиялық және визуалдық материалдар балалардың зейінін шоғырландыруға және ақпаратты жақсы есте сақтауға ықпал етеді. Визуалды бейнелер мен анимациялар оқу процесін жандандырып, абстрактылы түсініктерді нақты көрсетуге мүмкіндік береді. Бұл әсіресе тілдік, когнитивтік және әлеуметтік дамуында қиындықтары бар балалар үшін тиімді.

Оқытудың әртүрлі стильдеріне сәйкес келу

Әр бала әртүрлі тәсілдермен жақсы үйренеді: кейбіреулері тыңдап, тыңдауды жақсы қабылдайды, ал кейбіреулері көру арқылы жақсы түсінеді. Мультимедиялық технологиялар арқылы аудио, бейне, текст және басқа түрдегі материалдар біріктіріледі, бұл балалардың әртүрлі оқу стильдеріне бейімделуге мүмкіндік береді.

Оқу процесін мотивациялау

Мультимедиялық құралдар оқу процесін қызықты әрі динамикалық етеді. Балалар ойын тәріздес тапсырмалар, анимациялар мен бейнемазмұнды көріп, білім алуға ынталанады. Бұл оқу мотивациясын арттырып, балалардың белсенділігін және қызығушылығын сақтауға көмектеседі.

Қиындықтарды жеңілдету

Мультимедиялық және визуалдық технологиялар оқу материалдарын көрнекі түрде ұсыну арқылы қиындықтарды жеңілдетеді. Мысалы, күрделі

түсініктер мен тақырыптарды графиктер мен диаграммалар арқылы көрсету балаларға ақпаратты жеңіл қабылдауға көмектеседі. Бұл тәсіл жеке дамыту бағытында оқытуда балалардың білім алу деңгейін арттыруға ықпал етеді.

4.5 Жеке дамыту бағытында педагогикада виртуалды және толықтырылған шынайылықты (VR/AR) қолдану.

Виртуалды шынайылық (VR) – бұл қолданушыны жасанды қоршаған ортаға толығымен батыруды қамтамасыз ететін технология. Виртуалды ортада пайдаланушы 3D модельдер мен анимациялар арқылы басқа әлемде сияқты сезінеді. Бұл технология қолданыстағы ортаны алмастырады.

Толықтырылған шынайылық (AR) – бұл шынайы әлемді виртуалды объектілермен толықтырушы технология. AR технологиясы шынайы ортаны экранда немесе арнайы көзілдіріктер арқылы көруге мүмкіндік береді, оған виртуалды объектілер қосылады

Мотивация мен зейінді арттыру

Виртуалды және толықтырылған шынайылық технологиялары балаларды оқу процесіне белсенді қатысуға ынталандырады. Мысалы, балалар виртуалды шындықтағы арнайы сценарийлер арқылы оқу материалдарын зерттей алады. AR технологиясын қолдану балаларға нақты өмірдегі объектілермен өзара әрекеттесіп, оқу процесін қызықты әрі ойын сияқты етіп жасауға мүмкіндік береді.

Түсініктерді визуализациялау

Виртуалды және толықтырылған шынайылық технологиялары абстрактілі түсініктерді нақты көру үшін қолданылуы мүмкін. Мысалы, математика, табиғаттану, тіл дамыту сияқты пәндерде күрделі түсініктерді виртуалды немесе толықтырылған шынайылық арқылы нақты көруге болады. Бұл әдіс балалардың ақпаратты дұрыс қабылдауы мен түсінуін жеңілдетеді.

Симуляция және рөлдік ойындар

VR және AR технологияларын қолдана отырып, баланың әлеуметтік және эмоциялық дағдыларын дамыту үшін рөлдік ойындар мен симуляциялар жасауға болады. Балалар қиын жағдайларда немесе әлеуметтік қарым-қатынастарда өздерін қалай көрсету керек екенін виртуалды ортада үйрене алады. Мысалы, VR арқылы балалар қоғамдық орындарда өздерін қалай ұстау керектігін, түрлі эмоцияларды көрсету мен түсінуді меңгере алады.

Қозғалыс пен моторика дамыту

Виртуалды шынайылық технологиясы қозғалыс пен моториканы дамытуда да қолданылады. Мысалы, арнайы жаттығулар арқылы балалардың дене қимылдарын жетілдіруге болады. AR қосымшалары да қозғалыс пен моториканы дамытуға арналған жаттығуларды интерактивті түрде ұсынады.

Сенсорлық және когнитивтік дағдыларды дамыту

AR және VR технологиялары балалардың сенсорлық қабылдауын жақсартуға көмектеседі. Мысалы, толықтырылған шынайылық арқылы балалар өздерінің айналасындағы заттарды көбірек зерттей алады, ал VR технологиясы арқылы белгілі бір әлемдерде жүріп, есту мен көру қабілеттерін дамытуға болады. Бұл әдіс балалардың когнитивтік дамуында да

маңызды рөл атқарады.

Модуль 5. Қорытынды тестілеу.

5.1 Теориялық бөлім

1. Жеке дамыту бағытында педагогиканың негізгі ұғымдары мен принциптері

Бұл тапсырмада қатысушылардың жеке дамыту бағытында педагогика саласындағы негізгі ұғымдар мен принциптерді түсіну деңгейі тексеріледі. Олар жеке дамыту бағытында педагогика, инклюзивті білім беру, ерекше білім беру қажеттіліктері туралы нақты түсінікке ие болуы керек.

Мысал сұрақтар:

Жеке дамыту бағытында педагогика дегеніміз не?

Инклюзивті білім беру қандай принциптерге негізделеді?

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың ерекшеліктері қандай?

2. Психологиялық-педагогикалық диагностика әдістері

Қатысушылардың психологиялық-педагогикалық диагностика әдістерін дұрыс қолдана білуі қажет. Бұл бөлімде әр түрлі әдістердің, мысалы, сұхбат, тестілеу, бақылау, іс-әрекет үлгілері сияқты әдістердің маңыздылығы мен қолдану ерекшеліктері бағаланады.

Мысал сұрақтар:

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың диагностикасы қандай әдістермен жүзеге асырылады?

Диагностиканың нәтижелері қалай бағаланады?

3. Жеке дамыту бағытында-дамытудың әдіс-тәсілдері мен технологиялары

Қатысушылардың жеке дамыту бағытында оқыту әдістері мен тәсілдеріне, заманауи технологиялар мен инновациялық әдіс-тәсілдерге байланысты білімін бағалау.

Мысал сұрақтар:

Қазіргі уақытта жеке дамыту бағытында педагогикада қолданылатын негізгі әдістер мен тәсілдер қандай?

Заманауи технологиялар жеке дамыту бағытында оқытуда қандай рөл атқарады?

4. Жеке оқу бағдарламаларын (ЖОБ) әзірлеу

Қатысушылардың жеке оқу бағдарламаларын әзірлеу процесін түсіну деңгейін тексеру. Бұл бөлімде жеке білім беру жоспарларының ерекшеліктері мен оларды іске асыру жолдары бағаланады.

Мысал сұрақтар:

Жеке оқу бағдарламасы (ЖОБ) дегеніміз не?

ЖОБ әзірлеудің негізгі кезеңдері қандай?

5. Педагогикалық психология және психологиялық дайындығы

Бұл бөлімде мұғалімдер мен дефектолог-мұғалімдердің психологиялық дайындығы мен педагогикалық психология негіздері туралы білімдері тексеріледі.

Мысал сұрақтар:

Дефектолог-мұғалімнің психологиялық дайындығы қандай факторларға негізделеді?

Педагогикалық психологияның жеке дамыту бағытында жұмыстағы маңызы қандай?

6. Инклюзивті білім беру және педагогикалық ынтымақтастық

Бұл бөлімде инклюзивті білім беру мен педагогикалық ынтымақтастықтың принциптері мен ерекшеліктерін бағалау.

Мысал сұрақтар:

Инклюзивті білім беруді ұйымдастырудың негізгі принциптері қандай?

Ата-аналармен және әріптестермен тиімді педагогикалық ынтымақтастықты қалай қамтамасыз етуге болады?

7. Цифрлық технологиялар мен мультимедиялық құралдар

Қатысушылардың жеке дамыту бағытында оқытуда цифрлық технологиялар мен мультимедиялық құралдарды қолдану жөніндегі білімдері тексеріледі.

Мысал сұрақтар:

Жеке дамыту бағытында педагогикада қандай цифрлық технологиялар тиімді қолданылуда?

Мультимедиялық құралдарды қолданудың педагогикалық артықшылықтары қандай?

8. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың мониторингі мен бағалануы

Бұл бөлімде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың оқу процесіндегі прогресін бағалау және мониторингтеу әдістері тексеріледі.

Мысал сұрақтар:

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың прогресін бағалау және мониторингтеу әдістері қандай?

Бағалау нәтижелері негізінде қандай түзетулер енгізу қажет?

5.2 Практикалық бөлім

1. Жеке дамыту бағытында педагогика дегеніміз не?

А) Балалардың жалпы білім беру жүйесіне қосылуын қамтамасыз ету

Б) Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға білім беру процесін түзету

В) Мектеп оқушыларының әлеуметтік дағдыларын дамыту

Г) Балалардың денсаулығын сақтау

2. Инклюзивті білім берудің негізгі принципі қандай?

А) Балаларды жеке-жеке оқыту

Б) Барлық балаларды ортақ сыныпта оқыту, олардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып

В) Тек денсаулық жағдайы жақсы балаларды оқыту

Г) Оқу процесін тек білім беру мекемелері арқылы ұйымдастыру

3. Психологиялық-педагогикалық диагностика не үшін қажет?

А) Балалардың денсаулығын бақылау үшін

Б) Оқу процесіндегі қиындықтарды анықтау және жеке оқу жоспарларын әзірлеу үшін

В) Балалар арасындағы әлеуметтік байланысты зерттеу үшін

Г) Мұғалімнің жеке қасиеттерін зерттеу үшін

3.Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың психологиялық ерекшеліктері қандай?

А) Әлеуметтік және эмоциялық даму проблемалары бар

Б) Қалыпты даму деңгейінде болады

В) Оқу процесіне еш қиындықсыз қатыса алады

Г) Барлық балалар бірдей дамыту деңгейінде болады

Жауап: А) Әлеуметтік және эмоциялық даму проблемалары бар

4. Жеке оқу бағдарламалары (ЖОБ) әзірлеу

Жеке оқу бағдарламасы (ЖОБ) қандай мақсатты көздейді?

А) Барлық балаларға бірдей білім беру

Б) Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін бейімделген оқу жоспарын әзірлеу

В) Оқушылардың жеке әлеуметтік жағдайларын бағалау

Г) Мұғалімдер үшін жалпы білім беру стандарттарын орындау

5.Жеке оқу бағдарламасын әзірлеу кезінде қандай аспектілер ескеріледі?

А) Баланың жеке даму ерекшеліктері

Б) Тек баланың денсаулығы

В) Мектеп бағдарламаларының жалпы мазмұны

Г) Оқушының жалпы білім беру деңгейі

6. Заманауи технологиялар мен әдістер

Жеке дамыту бағытында оқытуда мультимедиялық технологияларды қолданудың артықшылығы қандай?

А) Оқытушының жұмысын жеңілдету

Б) Баланың оқу процесіне қызығушылығын арттыру

В) Оқу материалының көлемін арттыру

Г) Тек теориялық білім беру

6.Виртуалды және толықтырылған шынайылықты (VR/AR) жеке дамыту бағытында педагогикада қолданудың негізгі мақсаты қандай?

А) Балаларға тек ойындар ұсыну

Б) Оқушылардың эмоциялық жағдайын жақсарту

В) Балаларға шынайы өмірде болмаған жағдайларды тәжірибе ретінде көрсету

Г) Оқушының мектепке деген қызығушылығын төмендету

7. Педагогикалық ынтымақтастық және жұмыс әдістері

Ата-аналармен және әріптестермен тиімді ынтымақтастықтың негізгі принципі қандай?

А) Бірлесіп шешім қабылдау және ашық коммуникация

Б) Әріптестердің жеке жұмысына араласпау

В) Тек оқыту процесі ғана назарға алынуы керек

Г) Қабылданған шешімдер өзгертілмеуі керек

8.Инклюзивті білім беру жүйесінде педагогтың рөлі қандай?

А) Оқушыларды жеке оқыту

- Б) Оқушыларды бірдей деңгейде оқыту
- В) Әртүрлі қажеттіліктері бар балаларға тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету
- Г) Тек ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу
9. Бағалау және мониторинг
- Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың прогресін бағалау және мониторингтеу үшін қандай әдістер қолданылуы керек?
- А) Барлық балаларға бірдей тестілеу
- Б) Әр баланың жеке қажеттіліктерін ескере отырып, тұрақты бақылау және бағалау
- В) Тек нәтижелерді өлшеу
- Г) Жеке сынақтар мен емтихандар арқылы ғана бағалау
10. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған бағалау әдістерінің ерекшелігі неде?
- А) Олар тек академиялық жетістіктерді бағалайды
- Б) Бағалау тек балалардың денсаулығына қатысты жүргізіледі
- В) Бағалау баланың барлық даму аспектілерін, соның ішінде әлеуметтік және эмоциялық аспектілерді ескере отырып жүргізіледі
- Г) Оқу прогресі тек баланың білім деңгейіне негізделеді

6. Оқу процесін ұйымдастыру

Біліктілікті арттыру курстары ұзақтығы 80 академиялық сағат (1 оқу күніне 8 академиялық сағат) оқу-тақырыптық жоспарға сәйкес күндізгі (топтық), қашықтықтан (топтық), қашықтықтан (жеке) режимде ұйымдастырылады.

80 академиялық сағатқа арналған оқытудың оқу-тақырыптық жоспары

№	Сабақтың тақырыптары	Бейнесабақтар	Өз бетінше оқу	Барлығы
1	Модуль 1. Нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету			6
1.1	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу саласындағы заңнамалық және нормативтік актілер.		2	2
1.2	Инклюзивті білім беру: нормативтік-құқықтық негіздер.		2	2
1.3	Дефектолог-мұғалімдердің қызметін реттейтін құжаттар.		2	2
2	Модуль 2. Психолого-педагогикалық құзыреттілік			6
2.1	Жеке дамыту бағытында жұмыста психологиялық-педагогикалық диагностика негіздері.		2	2

2.2	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың психологиялық ерекшеліктері.		2	2
2.3	Жеке дамыту бағытында-дамытудың оқыту әдістері.		2	2
3	Модуль 3. Мазмұны			64
3.1	Жеке дамыту бағытында педагогика мен инклюзивті білім беруге кіріспе.		4	4
3.2	Дефектолог-мұғалімнің кәсіби құзыреттіліктері		4	4
3.3	Жеке дамыту бағытында педагогикадағы қазіргі заманғы әдістер мен тәсілдер.		2	2
3.4	Жеке дамыту бағытында оқытуда заманауи технологияларды қолдану.		4	4
3.5	Жеке оқу бағдарламаларын (ЖОБ) әзірлеу		6	6
3.6	Дефектолог-мұғалімнің психологиялық дайындығы		6	6
3.7	Ата-аналармен және әріптестермен жұмыс		2	2
3.8	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың прогресін бағалау және мониторинг жасау.		4	4
3.9	Инклюзивті білім беру және педагогикалық ынтымақтастық		4	4
3.10	Дефектолог-мұғалімдердің кәсіби дамуының перспективалары.		6	6
4.1	Жеке дамыту бағытында білім берудегі цифрлық технологияларға кіріспе		4	4
4.2	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға диагностика жасау үшін арнайы бағдарламалар мен қосымшаларды қолдану		6	6
4.3	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған білім беру және жеке дамыту бағытында қосымшалар	2	2	4
4.4	Жеке дамыту бағытында оқытуда мультимедиялық және визуалдық технологияларды қолдану.	2	2	4
4.5	Жеке дамыту бағытында педагогикада виртуалды және толықтырылған шынайылықты (VR/AR) қолдану.	2	2	4
5	Модуль 5.Қорытынды тесттілеу			4
5.1	Теориялық бөлім		3	3
5.2	Практикалық бөлім	1		1
Барлығы				80

Оқытудың келесі әдістері қолданылады:

Дәрістер - курс бағдарламасы аясында оқытушы қатысушыларды курстың теориялық материалдарымен және негізгі аспектілерімен таныстыратын негізгі кезең ретінде ұйымдастырылған. Дәрістер оқытудың барлық келесі кезеңдері құрылатын негізгі білімді қалыптастыруға көмектеседі.	
	-теориялық материалды ұсыну – мұғалім негізгі ұғымдар

Әр дәріске мыналар кіреді:	мен теорияларды түсіндіреді;
	-көрнекі және мәтіндік материалдарды пайдалану – ақпаратты жақсы қабылдау үшін презентациялар, диаграммалар, кестелер.
Өздігінен оқу – курс бағдарламасы дәрістерде алынған теориялық білімді бекітуге және материалдарды жеке зерттеу арқылы түсінуді қалыптастыруға бағытталған. Бұл қатысушылар тақырыпқа өз қарқынымен енетін, алған білімдерін талдайтын және түсінетін, сыни ойлау мен интроспекция дағдыларын дамытатын кезең.	
Өздігінен оқытудың міндеттері:	- материалды терең түсіну қатысушыларға курстың мазмұнын жақсы түсінуге, күрделі аспектілерге назар аударуға және материалмен тереңірек жұмыс істеуге, талдау жасауға, дәлелдер әзірлеуге және оқытушыға/кураторға сұрақтар дайындауға мүмкіндік береді.
	-өз уақытын басқаруды оқытуда тыңдаушылардың өзін-өзі ұйымдастыру дағдыларын дамыту, оқытуда басымдық беру және тапсырмаларды белгіленген мерзімде орындау.
Курста өздігінен оқытудың негізгі элементтері	-қосымша мәтіндік материалдарға, мақалаларға, нормативтік құжаттарға және курс тақырыптарын тереңірек түсінуге көмектесетін басқа көздерге қол жеткізе отырып, қатысушылардың оқу материалдарын оқуы және талдауы.
	- негізгі жетістіктерді, жұмыс нәтижелерін және кәсіби өсу куәліктерін қамтитын қатысушылардың портфолиосын әзірлеуге немесе жаңартуға дайындығы.
Сұрақ-жауап-бұл курс қатысушылары мен оқытушы арасындағы өзара әрекеттесуге бағытталған әдіс, мұнда тыңдаушылар күрделі немесе түсініксіз тақырыптар бойынша сұрақтар қойып, жауап ала алады.	
Әдістің мақсаттары:	- қатысушыларға күрделі тақырыптарды түсінуге, теориялық аспектілерді және практикалық қолдануды нақтылауға, сондай-ақ туындаған сұрақтарға жауап алуға көмектеседі;
	- бұл әдіс қатысушыларға сұрақтар қоюға, материалдармен қиындықтарын талқылауға және қолдау алуға мүмкіндік береді, бұл оқудағы кедергіні азайтады;
	- қатысушылар маңызды сәттерге назар аудара алатын және материалды түсінудің жаңа тәсілдерін ұсына алатын мұғалімнен кері байланыс алады.
Ұйымдастыру:	- әр дәріс аяқталғаннан кейін сұрақтарға уақыт бөлінеді, бұл материалды бірден нақтылауға және қиын сәттерді

	талқылауға мүмкіндік береді; - қашықтықтан оқыту кезінде сұрақтарды арнайы чаттарда немесе форумдарда қоюға болады, онда оқытушы немесе куратор оларға жедел жауап береді (бұл ыңғайлы, өйткені сұрақтар мен жауаптар барлық қатысушылар үшін қол жетімді болып қалады); - курс бағдарламасы аясында қатысушылардың сұрақтарын талқылауға барлық уақыт бөлінетін жеке "сұрақ-жауап" сессиялары өткізілуі мүмкін (бұл сессиялар курстың ортасында және соңында білімді жаңарту және бекіту үшін жоспарлануы мүмкін); - кейбір жағдайларда, егер қатысушылардың терең сұрақтары немесе жеке талдау қажеттілігі болса, оқытушымен кеңесу ұйымдастырылады.
Сұрақ-жауап форматында қарастырылатын сұрақтардың түрлері:	-дәрістердің мазмұны, заңнамалық актілер, аттестаттау процесі бойынша нақтылау; - қатысушылар іс жүзінде кездесетін нақты жағдайлар мен мысалдарды талқылау; - процедуралық сұрақтар-құжаттарды рәсімдеуге, портфолио дайындауға және курстың басқа талаптарын орындауға қатысты -әдістемелік сұрақтар-өздігінен оқуға, тесттер мен емтихандарға дайындалуға арналған кеңестер мен ұсыныстар.
Курс бағдарламасындағы іс-бұл модельденген жағдайларда теориялық білімді қолдануға бағытталған тапсырма. Істе тыңдаушылар кәсіби қызметке қатысты нақты мәселелерді немесе сценарийлерді талдайды, бұл талдау, шешім қабылдау және білімді іс жүзінде қолдану дағдыларын дамытуға көмектеседі.	
Әдістің мақсаттары мен міндеттері:	-қатысушыларға проблемаларды талдауға, әртүрлі нұсқаларды қарастыруға және олардың салдарын өлшеуге құрылымдық көзқарасты үйретеді; -қатысушылар алған білімдерін теориялық материалды бекітуге көмектесетін нақты жағдайларға арналған шешімдерді әзірлеу үшін пайдаланады; -кейстер топтарда орындалады, бұл қатысушыларға пікірлерімен бөлісуге, идеяларды талқылауға және бірлескен шешім жасауға мүмкіндік береді.
Кейс орындау кезеңдері:	Оқытушы немесе куратор қатысушыларға нақты жағдайды, мәселені немесе Талдау үшін мәліметтер жиынтығын ұсынады. Бұл нақты жұмыс жағдайының сипаттамасы немесе курс тақырыбына қатысты арнайы жасалған сценарий болуы мүмкін. - істі зерттеу және талдау.

	Қатысушылар барлық берілген деректерді егжей-тегжейлі талдайды, контекстті, фактілер мен жағдайларды қарастырады. Бұл кезеңде мәселенің түбірлік себептерін, негізгі факторларын және ықтимал салдарын анықтау маңызды.
	- шешім нұсқаларын анықтау. Талдау негізінде қатысушылар мәселені шешудің бірнеше тәсілдерін әзірлейді. Мұнда олар дәрістерде үйренген теориялық білімдерін және өздерінің практикалық тәжірибелерін қолдана алады
	-шешімді тұжырымдау және негіздеу Ұсынылған нұсқалардың ішінен ең оңтайлы шешім таңдалады. Қатысушылар фактілер мен логикаға сүйене отырып, өз таңдауларын негіздейді және олардың ұстанымын күшейтетін дәлелдер дайындайды.
	- шешімдерді ұсыну және талқылау. Қатысушылар өз шешімдерін мұғалімге және басқа тыңдаушыларға ұсынады, неге Бұл нұсқаны таңдағанын түсіндіреді. Презентациядан кейін басқа қатысушылар сұрақтар қойып, балама идеяларды ұсына алатын пікірталас бар.
	- рефлексия және қорытынды. Мұғалім кейстегі негізгі сабақтарды бөліп көрсету арқылы қорытындылайды және қатысушылар бұл білімнің олардың нақты тәжірибесіне қалай пайдалы болатынын талқылайды
Кейс кезеңнің артықшылықтары:	-жағдайлар нақты тәжірибеге жақын, бұл мотивация мен қызығушылықты арттырады.
	-қатысушылар проблемаларды шешуге жүйелі түрде қарауды үйренеді..
	-әр түрлі нұсқаларды қарастыру қажеттілігі шығармашылық және аналитикалық тәсілдерді дамытады..

Бағалау жүйесі

Ағымдағы бақылау- әрбір модуль бойынша білімді тексеру үшін ағымдағы бақылау жүргізіледі. Бұл бақылау сұрақтар мен тапсырмалар түрінде болады.

Практикалық тапсырмаларды орындау- қатысушылар курстың әр бөлімі бойынша практикалық тапсырмаларды орындап, өз дағдыларын тексереді.

Жоба қорғау- қатысушылар өздерінің жеке жобаларын немесе зерттеулерін қорғап, нәтижелерін ұсынады. Бұл жұмыста теориялық білімдері мен практикалық дағдыларын көрсетуі керек.

Қорытынды тестілеу- курстың соңында білім деңгейін анықтайтын қорытынды тестілеу жүргізіледі.

Оқу материалдары

Негізгі әдебиет-педагогикалық психологияның негізгі теориялары мен әдістері туралы әдебиеттер, мақалалар, монографиялар.

Қосымша әдебиет- заманауи педагогикалық психологияның жаңа бағыттары мен инновациялық әдістері туралы әдебиеттер мен зерттеулер.

Электрондық ресурстар- оқу процесін қолдау үшін арнайы веб-платформалар мен электрондық оқу құралдары, бейнемазмұндар мен онлайн курстар.

Оқыту әдістемесінің ерекшеліктері

Интерактивтілік- оқыту үдерісінде интерактивті әдістер қолданылады, мұнда тыңдаушылар белсенді қатысады, пікірталастар мен топтық жұмыстар ұйымдастырылады.

Шығармашылық тұрғыдан дамыту- қатысушылар өздерінің шығармашылық әлеуетін дамыту үшін түрлі жобалар мен тапсырмаларды орындауға ынталандырылады.

Модульді оқыту- бағдарлама бірнеше модульге бөлініп, әр модульдің тақырыбы бойынша арнайы оқу жоспары дайындалады.

Жеке жұмыс- оқушылар өз беттерімен жұмыс істеп, үй тапсырмаларын орындап, теориялық білімдерін практикамен байланыстырады.

Оқу нәтижелері мен кері байланыс

Тыңдаушылардың нәтижелерін бағалау- курс аяқталған соң тыңдаушылардың алған білімдері мен дағдыларына нақты баға беріледі.

Кері байланыс- оқу процесінде қатысушылардан үнемі кері байланыс алынып, оқу әдістемесіне қажетті өзгерістер енгізіледі.

7. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету

Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету — бұл курстың тиімді іске асуын қамтамасыз ету үшін қажетті барлық материалдар мен құралдардың жиынтығын қамтиды. Оқу-әдістемелік қамтамасыз ету оқу процесінің сапасын арттыруға, оқушылардың теориялық және практикалық дағдыларын қалыптастыруға бағытталған. Бұл бөлімде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу үшін қолданылатын оқу-әдістемелік материалдардың барлық түрлері қарастырылады.

Оқу-әдістемелік қамтамасыз етудің негізгі компоненттері:

1	Біліктілікті арттыру бағдарламасы	Курстың мақсаттары, міндеттері, құрылымы мен мазмұны, бақылау және бағалау әдістері және оқу нәтижелеріне қойылатын талаптар бар негізгі құжат.
2	Оқу материалдары	Теориялық материалдар-толық оқу құралдары, мақалалар, нормативтік актілер, әдістемелік

		ұсыныстар, заңдар мен бұйрықтар, олар логопед мұғалімдері курс аясында оқиды. Практикалық тапсырмалар-қатысушыларға теориялық білімді практикада қолдануға көмектесетін тапсырмалардың мысалдары, кейстер, жаттығулар. Кейстер мен проблемалық жағдайлар: топтарда немесе жеке-жеке шешуге арналған нақты педагогикалық практикадан ситуациялық міндеттер.
3	Презентациялар мен дәрістер	Дайын презентациялар-әр дәріске немесе семинарға дайындалған материалдар, оның ішінде мұғалімдер болашақта қолдана алатын негізгі ұғымдар, схемалар мен мысалдар. Электрондық форматтағы дәрістер-мұғалімдердің өз бетінше оқуы үшін қол жетімді мәтіндік және бейне дәріс форматтары.
4	Интерактивті тапсырмалар мен жаттығулар	Интерактивті тапсырмалар-онлайн режимінде тапсырмаларды орындау үшін платформалар мен құралдарды пайдалану. Бұл тесттер, топтық жұмыс тапсырмалары немесе сандық құралдарды қолданатын жобалар болуы мүмкін. Бейне сабақтар мен вебинарлар - тақырыпты үйрену немесе материалды бекіту үшін кез келген ыңғайлы уақытта көруге болатын онлайн сабақтар.
5	Өзіндік тапсырмалар мен тесттер	Өзіндік жұмыс мұғалімдер материалды тексеру және бекіту үшін жеке орындайтын тапсырмалар. Бұл тапсырмаларға эссе, нормативтік актілерді талдау, педагогикалық жағдайларды шешу кіруі мүмкін. Өзін - өзі тексеруге арналған тесттер-әр модульден немесе тақырыптан кейін материалды меңгеру деңгейін бағалауға арналған сұрақтар мен тесттер.
6	Әдістемелік ұсыныстар мен нұсқаулар	Әдістемелік құралдар-білім беру қызметінде жаңа әдістер мен технологияларды қолдану жөніндегі нұсқаулық. Портфолиомен жұмыс істеу жөніндегі Нұсқаулық-мұғалімнің кәсіби портфолиосын құру және жүргізу, оның құрылымы мен мазмұны бойынша ұсыныстар.
7	Онлайн ресурстар және қашықтан оқыту материалдары	Білім беру платформалары-мұғалімдер вебинарларды, дәрістерді көре алатын, тестілеуден өтіп, тапсырмаларды қашықтықтан орындай алатын онлайн-ресурстарға қол жеткізу. Бейне сабақтар мен оқу модульдері - теориялық және практикалық сабақтарды толықтыратын, оқуды икемді және қолжетімді ететін бейне мазмұны.

8	Практикалық тапсырмалар мен жобалар	Педагог - жобалар өздерінің кәсіби қызметіне байланысты жобаларды әзірлейді және қорғайды, бұл оларға алған білімдерін іс жүзінде қолдануға және дағдыларын дамытуға көмектеседі. Шығармашылық тапсырмалар-педагогикалық инновациялар мен шығармашылық ойлауды дамытуға бағытталған тапсырмалар
9	Кеңес беру және қолдау	Кері байланыс - бағдарламаға қатысушылар оқу процесінде оқытушылар мен білім беру саласындағы сарапшылардан кеңес пен қолдау ала алады. Тәлімгерлік-тәлімгерлік бағдарламалары, онда тәжірибелі әріптестер курстан өтіп жатқан мұғалімдермен өз тәжірибелерімен және білімдерімен бөліседі.

Оқу барысында бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету тыңдаушылардың бағдарламаны игерудің жоспарланған нәтижелеріне қол жеткізуіне ықпал ететін оқу-әдістемелік кешенмен ұсынылған. Кешен қатысушылардың жан-жақты дайындығын қамтамасыз ететін және курстың белгіленген мақсаттарына жетуге көмектесетін материалдарды қамтиды. Оқу-әдістемелік кешен мыналарды қамтиды:

Түсіндірме жазба-курстың мақсаттары, міндеттері мен ерекшеліктерінің қысқаша сипаттамасы, сондай-ақ инклюзивті білім беру саласындағы мұғалімдердің кәсіби қызметі үшін таңдалған тақырыптың маңыздылығы.

Глоссарий-курс барысында қолданылатын негізгі терминдер мен ұғымдардың тізімі, олардың түсіндірмелері мен түсіндірмелері. Бұл тыңдаушыларға арнайы терминологияны тиімді меңгеруге көмектеседі.

Курстық оқытудың мақсаттары, міндеттері және күтілетін нәтижелері — курстың негізгі мақсаттары мен міндеттерін, сондай-ақ оқу бағдарламасы аяқталғаннан кейін тыңдаушылар қол жеткізуі тиіс нәтижелерді сипаттау.

Оқу жоспары-теориялық және практикалық оқытуға арналған сағаттар санын, сондай-ақ сабақтардың нысаны мен әдістерін қоса алғанда, тақырыптар мен модульдер бойынша бөлінген курстың құрылымы.

Курстық оқытуда қолданылатын әдістер мен тәсілдер — оқытудың белсенді әдістері, Жобалық іс-шаралар, дәрістер, семинарлар, практикалық сабақтар, цифрлық технологияларды қолдану және қатысушылардың құзыреттерін дамытуға бағытталған басқа әдістер сияқты тәсілдерді сипаттау.

Білім беру бағдарламасының теориялық материалдары-тыңдаушылар сабаққа дайындалу, үй тапсырмалары мен жобалау жұмыстарын орындау үшін пайдаланатын теориялық материалдар жиынтығы (оқулықтар, мақалалар, әдістемелік құралдар).

Оқу нәтижелеріне қол жеткізу үшін тыңдаушының жұмыс оқу дәптері-тыңдаушыларға ақпаратты құрылымдауға, білімді жалпылауға және алған

дағдыларын бекітуге көмектесетін тапсырмалар, жаттығулар және практикалық тапсырмалар дәптері.

Курстық оқуды тыңдаушының рефлексиясына арналған сауалнама-өзін-өзі бағалауға және оқу процесінің рефлексиясына арналған сауалнама. Тыңдаушылар өздерінің дамуын бағалай алады, қиындықтарды анықтай алады, сонымен қатар курсты жақсарту бойынша ұсыныстар бере алады.

Педагогтердің қорытынды жұмыстарын бағалау критерийлері-жобалық жұмыстарды, шағын сабақтардың презентацияларын және басқа да тапсырмаларды қоса алғанда, курс қатысушыларының жұмысы бағаланатын нақты және ашық критерийлер.

Курстық оқуды тыңдаушыға арналған әдебиеттер тізімі-ұсынылған кітаптардың, мақалалардың, әдістемелік құралдардың тізімі, сондай-ақ курстың тақырыбын тереңірек зерттеу үшін онлайн-ресурстарға сілтемелер.

Оқу-әдістемелік кешен білім беру үдерісін ұйымдастыру үшін негіз болып табылады, тыңдаушыларға бағдарламаны табысты игеру және қойылған мақсаттарға қол жеткізу үшін қажетті ресурстар мен құралдарға қол жеткізуді қамтамасыз етеді.

8.Оқыту нәтижелерін бағалау

1. Материалды меңгеру дәрежесін бақылау және бағалау мақсатында тыңдаушыларға дербес жұмысты, топтық және жеке жобаларды, жедел сауалнама мен аралық тестілеуді күндізгі, сондай-ақ қашықтықтан оқыту форматы үшін орындау ұсынылады. Өздік жұмысқа арналған тапсырмалар, тест тапсырмалары курстың оқу-әдістемелік кешеніне енгізілген.

2. Тыңдаушылардың кәсіби құзыреттілігінің қалыптасу деңгейін анықтау үшін бақылау тапсырмалары (өзіндік жұмыс, Жобалық жұмыс, тест тапсырмалары және т.б.) және кері байланыс үшін материалдар әрбір модуль мазмұнын игеру шеңберінде әзірленеді. Алынған кері байланыс негізінде курс мазмұнына тиісті түзетулер енгізіледі (қысқарту немесе кеңейту, оның белгілі бір бағыттарын тереңдету), сондай-ақ осы курстың тақырыптық және практикалық бағыттарын жариялау бойынша қосымша түсіндіру жұмыстары жүргізіледі.

3. Осы бағдарламаны игеру нәтижесі жеке жобаны орындау және қорғау болып табылады, ол келесі критерийлерге сәйкес бағаланады:

-Зерттеу мәселесін тұжырымдау. Мәселенің маңыздылығы мен өзектілігі.

-Қойылған мәселелердің, мақсаттар мен міндеттердің жоба тақырыбына сәйкестігі.

- Жоба мазмұнын құрылымдау: логика және дәйектілік.

-Жобаның тақырыбы мен проблемасына мазмұнның сәйкестігі: мәселенің ашылу дәрежесі; жоспарға сәйкестігі.

-Жұмыстың болашағы: жұмыс нәтижелерінің практикалық маңыздылығы; жұмысты жалғастыру мүмкіндігі.

- Инновациялық тәсілдерді қолдану.

- Шешендік өнер.

- Сұрақтарға жауаптар.

- Шығармашылық тәсіл.

Жобалық жұмыстың тұсаукесерін бағалау үшін келесі критерийлер бөлінеді:

0 балл-іске асырылмады;

1 балл – ішінара іске асырылды;

2 балл-толығымен орындалды.

Жоба бойынша ең жоғарғы балл саны-20 балл.

Жұмыс үшін балл сомасын дәстүрлі бағалау нормаларына келесі схема бойынша аудару ұсынылады:

"5" (өте жақсы) бағасы 17-20 балл сомасына қойылады.

"4" (жақсы) бағасы 14-16 балл сомасына сәйкес келеді.

"3" (қанағаттанарлық) бағасы 10-13 балл сомасына сәйкес келеді.

Осы негізде қорытынды жоба келесідей бағаланады:

- іске асырылмады;

- ішінара іске асырылды (50-ден кем орындауға сәйкес келеді%);

- орташадан жоғары іске асырылды (50% - 70% сәйкес келеді%);

-толық орындалды (70% - 100% сәйкес келеді).

Курсты өту табыстылығы қорытынды жобаны 70% - дан төмен емес бағалау кезінде жеткілікті деп саналады.

Қорытынды жобаны бағалау нәтижелері тыңдаушыларды курстан кейінгі сүйемелдеу мазмұнын қалыптастыру үшін негіз болады.

Оқу нәтижелерін бағалау (пайыздарды пайдалана отырып)

Бағалау нысаны	Ең жоғары балл	Салмағы (%)
1. Аралық тест	30 балл	20%
2. Қорытынды тест	40 балл	30%
3. Проектная работа	50 балл	25%
4.Шағын-сабақ(шағын-іс-шара)	30 балл	10%
5. Өзіндік жұмыс	20 баллов	10%
6. Рефлексия және өзіндік бағалау	10 балл	5%

Білімді қайта бағалау мүмкіндіктері

1. Қайта емтихандар немесе қайта тапсыру	Егер қорытынды баға қанағаттанарлықсыз болса, сіз мұғалімге емтиханды қайта тапсыруға немесе курстың белгілі бір тақырыптары бойынша қайта тестілеуден өтуге мүмкіндік бере аласыз. Бұл мұғалімге қосымша оқудан немесе кеңес беруден кейін өзінің жетілдірілген білімін көрсетуге мүмкіндік береді.
Артықшылықтары:	
Мұғалімге қателерді түзетуге мүмкіндік береді.	Материалды тереңірек түсінуге мүмкіндік береді.

2. Қашықтықтан тапсырмалар немесе қосымша тестілеу	Егер курс офлайн және онлайн компоненттерді қамтыса, мұғалімге жалпы бағалауды жақсартуға көмектесетін қосымша онлайн тапсырмалар немесе сынақтардан өтуді ұсынуға болады. Бұл жағдайда оқу материалын бірнеше бөлікке бөлуге болады және мұғалім қосымша тапсырмаларды орындау арқылы бағаны біртіндеп жақсарты алады
Артықшылықтары:	
Уақыт бойынша икемділік.	Аз қарқынмен өз бетінше жұмыс істеу мүмкіндігі.
3. Жеке кеңес беру және қайталау тапсырмалары	Қанағаттанарлықсыз нәтиже болған жағдайда, проблемалық бағыттарды пысықтау үшін оқытушымен қосымша кеңестер ұсынуға болады. Бұл консультацияларда мұғалім сұрақтар қоя алады, түсініксіз тақырыптарды қайта қарайды және білімді жақсарту бойынша ұсыныстар ала алады.
Артықшылықтары::	
Жекелендірілген тәсіл.	Күрделі тақырыптарды түсіндіру мүмкіндігі.
4. Қосымша курстар немесе оқу модульдері	Қиындық тудырған тақырыптарды терең зерттеу үшін қосымша оқу модульдерін немесе курстарды аяқтауға мүмкіндік беру. Бұл өзін-өзі басқаратын онлайн курстар, вебинарлар немесе тіпті сыныптағы қосымша сабақтар түрінде ұйымдастырылуы мүмкін.
Артықшылықтары:	
Білімді жақсарту үшін қосымша ресурстардан өту мүмкіндігі	Оқушы өз қарқынымен жұмыс істей алады.
5. Курстық немесе зертханалық жұмыстарды қайта қарау және жақсарту мүмкіндігі.	Егер курстық бағаның төмен болуына байланысты қорытынды баға нашарласа, мұғалімнің түсініктемелерін ескере отырып, мұғалімге өз жұмысын қайта өңдеу немесе жақсарту мүмкіндігін ұсынуға болады
Артықшылықтары:	
Оқыту процесі жұмыс сапасын жақсартуға бағытталған	Мұғалім түзету процесінде қосымша тәжірибе жинай алады.
6. Қалыптастырушы бағалауды қолдану	Қалыптастырушы бағалау курс барысында мұғалімдердің білімін олардың нәтижелерін қорытынды бағалауға дейін түзету

	мүмкіндігімен үнемі тексеруді қамтиды. Бұл мұғалімнің қиындықтарын уақытында байқап, оған қосымша ресурстар немесе тапсырмалар ұсынудың пайдалы құралы болуы мүмкін
Артықшылықтары:	
Үлгерімнің тұрақты мониторингі	Оқыту тәсілін уақтылы түзетуге мүмкіндік береді
7. Бағалауды ескере отырып қайта тапсыру	Кейбір жағдайларда мұғалімге курсты негізгі бөлімдер бойынша ішінара бағалаумен аяқтауды және сәтсіз бөліктерді қайта тапсыруға мүмкіндік беруді ұсынуға болады. Бұл бүкіл курсты қайта тапсыру қажеттілігін болдырмайды, сонымен қатар тек қиын аспектілерге назар аударуға мүмкіндік береді
Артықшылықтары:	
Тасымалдау процесін жеңілдету.	Мұғалім өзінің әлсіз тұстарымен жұмыс жасай алады.

9. Курстан кейінгі сүйемелдеу

Курстан кейінгі сүйемелдеу - бұл біліктілікті арттыру бағдарламасын аяқтағаннан кейін қатысушыларға олардың кәсіби дамуын қолдау мақсатында ұсынылатын әртүрлі әдістер мен қызметтердің жиынтығы. Мұндай сүйемелдеу курстың тиімділігін арттырып, қатысушыларға теориялық білімді практикада қолдануға мүмкіндік береді. Бұл кезеңде оқу процесін жалғастыру, қосымша көмек алу және алған білімді нақты жұмыс жағдайларында қолдану маңызды.

Курстан кейінгі сүйемелдеу мақсаттары:

Алынған білім мен дағдыларды нығайту	Курс қатысушылары өз жұмысында жаңа тәсілдер мен әдістерді қолдану үшін қосымша қолдау алады.
Жеке білім беру бағдарламаларын іске асыруда қолдау көрсету	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға ЖОБ әзірлеу және іске асыру бойынша консультациялар мен ұсынымдар беру.
Кәсіби өсу үшін жағдай жасау	Курстан кейінгі қолдау логопедке жаңа материалдарға, әдістемелерге және педагогикалық зерттеулерге қол жеткізуді қамтамасыз ете отырып, өзінің кәсіби дамуын жалғастыруға көмектеседі.

Курстан кейінгі сүйемелдеу формалары:

1. Кеңес беру және тәлімгерлік	Туындаған мәселелерді талқылау үшін оқытушылармен немесе тәжірибелі әріптестермен мерзімді консультациялар.
--------------------------------	---

	Тәжірибелі мамандар жаңадан бастаушыларға жаңа білімді қолдануға бейімделуге көмектесетін тәлімгерлік.
2. Онлайн ресурстар мен вебинарлар	Онлайн материалдарға, дәрістерге, бейне курстарға және оқу құралдарына қол жеткізу
	Мамандар түзету педагогикасындағы өзекті мәселелер мен жаңа тәсілдерді талқылай алатын тұрақты вебинарлар мен онлайн-сабақтар
3. Топтық форумдар мен талқылаулар	Курс қатысушыларына тәжірибе алмасуға, сұрақтар қоюға, материалдармен бөлісуге арналған форумдар немесе чат топтарын құру.
	Мұндай топтардағы өзара әрекеттесу туындаған қиындықтарды шешуге көмектеседі және кәсіби қоғамдастық сезімін қолдайды..
4. ЖОБ іске асыруда практикалық көмек	Жеке білім беру бағдарламаларын әзірлеу және түзету бойынша жеке консультациялар.
	Алынған білімді нақты жағдайлар мен оқушыларға қолдануға көмектесу.
5. Оқыту тиімділігін бағалау және бақылау	Логопедтердің жаңа тәсілдер мен әдістерді қолданудағы ілгерілеуін бақылауға мүмкіндік беретін мониторинг жүйесін енгізу
	Курс қатысушыларының тұрақты есептері мен пікірлері, сондай-ақ оқитын балалардың табыстылығын бақылау негізінде білімді енгізуді бағалау.
6. Кәсіби желілер мен қауымдастықтар	Логопедтер қолдау таба алатын, тәжірибе алмасатын және жаңа жобалар мен бастамаларға қатыса алатын кәсіби желілерді құру және қолдау.
	Қатысушыларды өзекті ақпаратқа, әдістемелік ақпаратқа қол жеткізе алатын кәсіби қауымдастықтарға қосу материалдарды, сондай-ақ әріптестерден үйреніңіз.
7. Қосымша білім	Біліктілікті одан әрі арттыру үшін қосымша курстарға, семинарларға, тренингтерге қол жеткізу.
	Түзету білім беру саласындағы мамандарға қатысты жаңа білім беру бастамалары мен курстары туралы ақпарат

Курстан кейінгі сүйемелдеудің мақсаты

Кәсіби дағдыларды тұрақты түрде дамыту - курстың барысында алынған білім мен дағдыларды нығайту және оларды нақты жұмыс жағдайларында тиімді қолдану.

Практикалық қолдау көрсету – Курсты аяқтағаннан кейін білім алушыларға практикалық көмек көрсету, олардың мәселелерін шешуге

бағытталған ұсыныстар мен кеңестер беру.

Кері байланыс алу және өзара тәжірибе алмасу - Білім алушылардың тәжірибелерімен бөлісуге, сұрақтар мен мәселелерді талқылауға арналған жағдай жасау.

Тұрақты кәсіби өсуге ынталандыру - оқытушылар мен педагогикалық қызметкерлердің кәсіби өсуін қамтамасыз ету үшін курстан кейінгі қосымша білім беру бағдарламалары мен ресурстарды ұсыну.

Курстан кейінгі сүйемелдеудің нәтижелері

Өзара тәжірибе алмасу және кәсіби өсу-курстан кейінгі сүйемелдеу мұғалімдердің өзара тәжірибе алмасуын және жаңа идеяларды енгізуін ынталандырады. Бұл педагогтардың кәсіби өсуіне ықпал етеді.

Кәсіби дағдылардың жетілдірілуі-курсты аяқтағаннан кейін білім алушыларға қолдау көрсету олардың кәсіби дағдыларын әрі қарай дамытуға мүмкіндік береді. Бұл, әсіресе, арнайы білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу дағдыларын жетілдіруге бағытталған.

Білім алушылардың ынтасы мен мотивациясын арттыру-курстан кейінгі қолдау білім алушылардың кәсіби өсуге деген ынтасын арттырады, олар өз салаларында одан әрі дамуға, жаңа білім мен тәжірибе алуға ұмтылады.

Тұрақты кәсіби қолдау-курстан кейінгі сүйемелдеу қатысушылардың жаңа әдістер мен стратегияларды меңгеруін қамтамасыз етеді, олардың кәсіби тұрғыдан үздіксіз дамуына ықпал етеді.

Осы курс тыңдаушыларын курстан кейінгі сүйемелдеуді түрлі ақпараттық-коммуникациялық құралдардың (электрондық пошта, мессенджерлер – WhatsApp, Telegram, әлеуметтік желілер – Facebook, сервистер - Google – Duo, Hangouts, Zoom және т.б.) көмегімен біліктілікті арттыру Бағдарламасын іске асыратын оқытушылар жүзеге асырады.

Оқу-әдістемелік материал интернет-платформада орналастырылады www.center-nit.kz

Курстан кейінгі сүйемелдеу әр түрлі формада жүзеге асырылады:

- жеке және топтық консультациялар түрінде (оның ішінде бейнеконференция режимінде);

- мәтіндік және бейнематериалдарды пайдалана отырып, әдістемелік және нормативтік-құқықтық сүйемелдеу;

- әдістемелік семинарлар (вебинарлар), дөңгелек үстелдер және т. б.;

- ғылыми-практикалық конференциялар.

10. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

Негізгі әдебиеттер:

1. Жауыржанова, М.К. (2020). *«Инклюзивті білім беру: теория және практика»*. - Алматы: "Қазақ университеті" баспасы.

- Бұл кітап инклюзивті білім беру саласындағы қазіргі заманғы тұжырымдар мен әдістерді, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар

балалармен жұмыс істеу әдістемелерін қарастырады.

2. Сейфуллаева, А.Қ. (2018). *«Жеке дамыту бағытында педагогика негіздері»*. - Алматы: "Мектеп" баспасы.

-Бұл оқу құралы жеке дамыту бағытында педагогиканың негізгі принциптері мен әдістерін баяндайды, соның ішінде дефектолог-мұғалімдердің жұмысында қолданылатын әдістемелер мен тәсілдерге арналған маңызды материалдар берілген.

3. «Қазақстан Республикасының Білім туралы заңы» (2020).

-Қазақстан Республикасының ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған заңнамалық негіздері мен талаптары.

4. Жусупова, Р.Б. (2021). *«Психолого-педагогикалық диагностика: теория мен практика»*. - Алматы: "Қазақ университеті" баспасы.

-Психологиялық және педагогикалық диагностика әдістеріне арналған негізгі оқулық.

5. Левитова, С.В. (2019). *«Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың оқыту әдістемесі»*. - Астана: "Фолиант" баспасы.

-Бұл кітап жеке дамыту бағытында оқыту мен ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеудің әдіснамалық негіздері мен практикалық әдістерін қамтиды.

Қосымша әдебиеттер:

1. Бехтерев, В.М. (2017). *«Психология және педагогика: теория мен практика»*. - Мәскеу: "Педагогика" баспасы.

-Бұл кітап психология мен педагогиканың негіздері мен олардың жеке дамыту бағытында білім берудегі қолданылуын қарастырады.

2. Айдарбекова, Ә.А. (2022). *«Инклюзивті білім беру: қазіргі заманғы әдістер мен технологиялар»*. - Алматы: "Атамұра" баспасы.

-Инклюзивті білім беру саласындағы жаңа әдіс-тәсілдер мен технологиялар туралы баяндалған еңбек.

3. Сухомлинский, В.А. (2018). *«Педагогика жүрегінің әлемі»*. - Алматы: "Білім" баспасы.

4. В.А. *«Сухомлинскийдің педагогикалық мұралары мен оның балалармен жұмыс істеу әдістемелері»*.

Бұл кітап дефектолог-мұғалімдер үшін маңызды оқулық болып табылады.

5. Петрова, Л.М. (2020). *«Психологиялық кеңес беру және диагностика»*. - Санкт-Петербург: "Литера" баспасы.

-Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істейтін педагогтар мен психологтар үшін психологиялық кеңес беру мен диагностика негіздері.

6. Рубинштейн, С.Л. (2020). *«Жалпы психология»* - Мәскеу: "Академия" баспасы.

-Психология саласындағы жалпы тұжырымдар мен ерекшеліктерді талқылайтын негізгі оқу құралы.

7. Шевченко, А.В. (2019). *«Жеке дамыту бағытында оқыту: теориялық негіздер мен практика»*. - Алматы: "Жібек жолы" баспасы.

-Бұл кітап дефектолог-мұғалімдерге арналған, балалардың жеке қажеттіліктерін ескере отырып, жеке дамыту бағытында оқытудың әдіс-тәсілдеріне қатысты пайдалы материалдар ұсынады.

8.Смирнова, М.Н. (2018). « *Жеке оқу бағдарламалары: теориясы мен практикасы*». - Астана: "Дарын" баспасы.

-Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған жеке оқу бағдарламаларын құру мен іске асыру жөніндегі әдістемелік нұсқаулық.

9.Мельниченко, И.И. (2021). «*Цифрлық технологияларды білім беру саласында қолдану*». - Алматы: "Тұран" баспасы.

-Жеке дамыту бағытында оқытуда цифрлық технологияларды қолданудың тиімді жолдары мен әдістерін қарастырады.

Интернет-ресурстар:

1.Қазақстан Республикасының Оқу-ағарту Министрлігі-
www.edu.gov.kz.

Білім беруді дамыту мен инновациялық тәсілдерге қатысты ресми құжаттар мен нұсқаулықтар.

2.Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған ресурстар -
www.inclusive.kz.

3.Қазақстандағы инклюзивті білім беру және ерекше қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу туралы ақпараттар мен ресурстар.

Сайт: Психология және педагогика - www.psychology.kz.

Психология мен педагогика саласындағы теориялық және практикалық ақпарат көздері.

